
Aika 25.08.2026 klo 18:00 - 19:45

Paikka Kaupungintalo, kokoushuoneet 1-2

LUETTELO KÄSITELLYISTÄ ASIOISTA

Pykälä	Otsikko	Sivu
§ 56	Kokouksen järjestäytyminen	3
§ 57	Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)	4
§ 58	Asemakaavan muuttaminen, 8. kaupunginosan aukio sekä osa katualueesta, Akatemiantie	6
§ 59	Asemakaavan muuttaminen, 8. kaupunginosan aukio sekä osa puistoalueesta, Pujottelukuja 1	9
§ 60	Lausunto Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2027–2029	12
§ 61	Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2027-2029	24
§ 62	Monikäyttöisen metsävarustellun traktorin hankinta kunnossapitoon	35
§ 63	Yhdyskuntatoimen maksut ja taksat vuodelle 2027	37
§ 64	Yhdyskuntavaliokunnan talousarvion valmistelu vuosille 2027-2029(31)	41
Puheenjohtaja	Konsta Saarela	

Läsnä	Saarela Konsta Tupamäki Binga Forsskåhl Stella Ollila Joonas Berglund Pontus Myllymäki Hanna-Riikka Stenberg Stefan Alava Bergroth Ulla Virkkula Irmeli Villa Sami Palojoki Ida Harju Marianna Porvali Leena	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen kaupunginhallituksen edustaja nuorisovaltuuston edustaja yhdyskuntatoimen johtaja talous- ja hallintoasiantuntija
Käsitellyt asiat	56 - 64	
Allekirjoitukset	Konsta Saarela puheenjohtaja Joonas Ollila pöytäkirjantarkastaja	Leena Porvali pöytäkirjanpitäjä Ulla Alava Bergroth pöytäkirjantarkastaja
Pöytäkirja asetetaan yleisesti nähtäville	Kauniaisten kaupungin kotisivuilla 01.09.2026	

Yhdyskuntavaliokunta	§ 56	25.08.2026
----------------------	------	------------

Kokouksen järjestäytyminen

YLKV 25.08.2026 § 56

Valiokunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Päätösehdotus:

Puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Valiokunta valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös:

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Joonas Ollila ja Ulla Alava Bergroth.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 57

25.08.2026

Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)

YLV 25.08.2026 § 57

Valiokunta, sen puheenjohtaja tai toimialajohtaja voivat kuntalain 92 §:n ja hallintosäännön 25.1 §:n mukaan ottaa käsiteltäväkseen alaisensa viranhaltijan toimivaltaan siirrettyssä asiassa tehdyn päätöksen, jollei kaupunginhallitus, sen puheenjohtaja tai kaupunginjohtaja ole ilmoittanut asian ottamisesta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Kuntalain mukaan valiokunnan käsiteltäväksi ei kuitenkaan saa ottaa lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta tai toimitusmenettelyä koskevia asioita. Käsiteltäväksi ei myöskään saa ottaa kuntalain 51 §:ssä tarkoitettulle kuntien yhteiselle toimielimelle siirrettyjä asioita, jos asianomaiset kunnat niin sopivat.

Valiokunnalle on kuntalain 92 §:n mukaisesti lähetetty viranhaltijoiden päätöspöytäkirjoja edellisen kokouksen jälkeen tehdyistä päätöksistä. Päätösluettelo on esityslistan **oheismateriaalina** (ei julkaista). Puheenjohtajalle ja toimialajohtajalle viranhaltijapäätökset on toimitettu sähköisesti hallintosäännön 26.3 §:n määräyksen mukaisesti.

Asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa kuntalain 134 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä. Tämän varmistamiseksi valiokunnan jäsenten tulee ilmoittaa ennen kokousta valiokunnan puheenjohtajalle tai toimialajohtajalle päätökset, joihin harkitsevat otto-oikeuden käyttämistä ja mielellään myös ne päätökset, joista muutoin toivovat lisätietoja kokouksessa.

Valiokunnan puheenjohtajan ja toimialajohtajan on otto-oikeuskelpoisista päätöksistä hallintosäännön 26.3 §:n mukaisesti tiedon saatuaan otettava huomioon otto-oikeusaika ja valiokunnan kokousaikataulu.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta

- a) merkitsee tiedoksi oheismateriaalista ilmenevät päätökset,
- b) päättää olla käyttämättä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeuttaan niissä ottokelpoisissa päätöksissä, joissa kuntalain mukainen otto-oikeusaika ei ole kulunut umpeen ja
- c) toteaa, että myöskään valiokunnan puheenjohtaja ja toimialajohtaja eivät ole ottaneet asioita valiokunnan käsiteltäviksi.

Päätös:

Yhdyskuntavaliokunta

§ 57

25.08.2026

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA - Viranhaltijapäätösten päätösluettelo

Yhdyskuntavaliokunta

§ 58

25.08.2026

Asemakaavan muuttaminen, 8. kaupunginosan aukio sekä osa katualueesta, Akatemiantie

YLV 25.08.2026 § 58

385/10.02.03/2026

Lisätiedot:

maankäyttöpäällikkö Minna Penttinen, puh. 050 382 9313

maankäyttöinsinööri Viivi Larri, puh. 050 411 1851

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Kauniaisten kaupunki omistaa kiinteistön 235-8-9902-200 Akatemiantien ja Asematien risteyksestä sekä kiinteistön ympärillä olevat katualueet. Kiinteistö on asemakaavassa vuodelta 1964 osoitettu aukioksi, mutta sitä ei ole toteutettu. Kaupungilla ei ole tarvetta aukion toteuttamiseen, minkä vuoksi alue on tunnistettu kehittämiskohteeksi Kauniaisten maankäytön ja asumisen kehityskuvassa 2023–2040.

Maankäytön ja asumisen kehityskuvan mukaan aukio on epätarkoituksenmukainen ja toteuttamaton. Lisäksi alueen kunnallistekniikka on vajaakäytöllä. Alueen käyttötarkoitusta tulisi uudelleenarvioida ja kehityskuvan mukaan alue sopisi asumiselle.

Kaavatilanne ja alueen nykytilanne

Voimassa olevassa asemakaavassa (AK 33, vahvistettu 12.11.1964) kaavamuutosalue on osoitettu aukioksi ja katualueeksi. Ote Kauniaisten asemakaavojen yhdistelmäkartasta määräyksineen on **oheismateriaalina**.

Suunnittelualue sijaitsee noin 1,5 kilometrin etäisyydellä Kauniaisten keskustasta. Alueella sijaitsee pieni metsikkö ja nurmialuetta. Suunnittelualueella sijaitsee lisäksi Carunan puistomuuntamo. Suunnittelualue rajautuu lännessä ja etelässä pientalotontteihin, pohjoisessa Akatemiantiehen ja idässä Asematiehen.

Uusimaa-kaava 2050:ssä (Helsingin seudun vaihemaakuntakaava) suunnittelualue kuuluu taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeelle.

Perustelut kaavoituksen käynnistämiseen

Kaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa toteuttamatta jääneen aukioalueen muuttaminen asuinkäyttöön. Kaavatyössä tutkitaan alueen täydennysrakentamista pientaloasumisella siten, että rakentaminen sopii ympäröivään kaupunkirakenteeseen sekä Kauniaisten ominaispiirteisiin kuuluvaan väljään ja vehreään puutarhakaupunkimiljööseen.

Kauniaisten maankäytön ja asumisen kehityskuvassa 2023–2040 alue on osoitettu kehittämiskohteeksi. Maankäytön ja asumisen kehityskuvan mukaan aukio on epätarkoituksenmukainen ja toteuttamaton. Lisäksi alueen kunnallistekniikka on vajaakäytöllä. Alueen käyttötarkoitusta tulisi uudelleenarvioida ja kehityskuvan mukaan alue sopisi asumiselle.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 58

25.08.2026

Hakemuksen suhde kaupungin strategiaan tavoitteisiin

Alueen muuttamista asuinkäyttöön tukevat Kauniaisten maankäytön yleissuunnitelma sekä Kauniaisten kaupungin strategia. Maankäytön yleissuunnitelmassa 2004 (MASU 2) suunnittelualue on osoitettu pientalovaltaiseksi asuinalueeksi (AP). Kauniaisten kaupungin strategian mukaan kaavoituksella luodaan edellytykset veropohjan kasvulle ja kehitetään houkuttelevaa kauniaislaista asuinympäristöä. Akatemiantie yleisen alueen osoittaminen asumiseen tukee näitä tavoitteita lisäämällä edellytyksiä väestönkasvulle.

Akatemiantien asemakaavamuutos on kaavoitusohjelmassa 2026 osoitettu muihin valmistelussa oleviin kaavahankkeisiin, joita edistetään resurssien puitteissa. Kaavaa on tarkoitus edistää siten, ettei kaavan laatiminen viivästytä kaavoitusohjelman ja strategian kärkihankkeiden etenemistä.

Asemakaavamuutos on tarkoitus valmistella siten, että kaava etenee vireilletulon jälkeen suoraan ehdotusvaiheeseen ilman erillistä kaavaluonnosvaihetta. Menettely perustuu kaavamuutoksen vähäisiin vaikutuksiin. Kaavamuutoksen vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, liikenteeseen, teknisen huollon järjestämiseen, luontoon, maisemaan, ihmisten elinoloihin sekä yhdyskuntatalouteen arvioidaan kokonaisuutena vähäisiksi. Kaavamuutoksen tavoitteena oleva pientaloasumisen lisääminen täydentää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta eikä muuta olennaisesti alueen nykyistä luonnetta.

Alueidenkäyttölain 62 §:n mukaan osallisille on varattava mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiasta. Laissa ei kuitenkaan edellytetä erillisen kaavaluonnoksen laatimista tai nähtävillä asettamista. Osallisten vaikutusmahdollisuudet turvataan osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavaehdotuksen nähtävillä olon yhteydessä. Vastaavaa menettelyä on sovellettu useissa kunnissa, ja esimerkiksi Espoossa asemakaavoja valmistellaan vastaavissa tilanteissa ilman erillistä luonnosvaihetta.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta esittää kaupunginhallitukselle, että 8. kaupunginosan aukion sekä katualueen osan (Akatemiantie) asemakaavan muutos käynnistetään. Tavoitteena on mahdollistaa käyttötarkoitukseltaan toteuttamatta jääneen aukion muuttaminen asuinkäyttöön. Tavoitteena on tutkia uuden pientaloasumisen sijoittamista alueelle. Rakennusoikeuden määrä ja kaupunkikuvalliset ratkaisut sekä kaava-alueen tarkempi rajausta määrittävät suunnitteluprosessissa. Suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota suunnitelman ympäristöön sovittamiseen ja viherympäristön säilyttämiseen.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Ote asemakaavojen yhdistelmäkartasta määräyksineen, Akatemiantie

Yhdyskuntavaliokunta

§ 58

25.08.2026

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Yhdyskuntavaliokunta

§ 59

25.08.2026

Asemakaavan muuttaminen, 8. kaupunginosan aukio sekä osa puistoalueesta, Pujottelukuja 1

YLV 25.08.2026 § 59

386/10.02.03/2026

Lisätiedot:

maankäyttöpäällikkö Minna Penttinen, puh. 050 382 9313

maankäyttöinsinööri Viivi Larri, puh. 050 411 1851

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Kauniaisten kaupunki omistaa kiinteistön 235-8-9902-100 osoitteessa Pujottelukuja 1. Kiinteistö on asemakaavassa vuodelta 1964 osoitettu aukioksi, mutta sitä ei ole toteutettu. Kaupungilla ei ole tarvetta aukion toteuttamiseen, minkä vuoksi alue on tunnistettu kehittämiskohteeksi Kauniaisten maankäytön ja asumisen kehityskuvassa 2023–2040.

Maankäytön ja asumisen kehityskuvan mukaan aukio on epätarkoituksenmukainen ja toteuttamaton. Lisäksi alueen kunnallistekniikka on vajaakäytöllä. Alueen käyttötarkoitusta tulisi uudelleenarvioida ja kehityskuvan mukaan alue sopisi asumiselle.

Kaavatilanne ja alueen nykytilanne

Kaava-alueen tarkempi rajausta täsmenyt suunnitteluprosessin aikana. Alustavasti suunnittelualueeseen sisältyy aukioalueen lisäksi osa urheilu- ja virkistyspalvelualueesta. Kaava-alueen rajaaminen aukioalueen pohjoispuolelta ottaen mukaan urheilu- ja virkistyspalvelualueen mahdollistaa tarkoituksenmukaisen pientalotontin tai pientalotonttien muodostamisen huomioiden alueen nykyisen maankäytön, kuten sen, että alueen edessä sijaitsee käytössä oleva linja-autopysäkki.

Suunnittelualueella on voimassa kaksi asemakaavaa: 12.11.1964 vahvistettu asemakaava (Ak 33) sekä 15.2.1985 vahvistettu asemakaava (Ak 87). Suunnittelualue on asemakaavassa osoitettu aukioksi sekä urheilu- ja virkistyspalvelualueeksi VU. Ote Kauniaisten asemakaavojen yhdistelmäkartasta määräyksineen on **oheismateriaalina**.

Suunnittelualue sijaitsee noin 1,8 kilometrin etäisyydellä Kauniaisten keskustasta. Alue on pääosin metsäinen ja ulottuu osittain katualueelle, jolla sijaitsee linja-autopysäkki. Suunnittelualue rajautuu etelässä Kylpylääntiehen, lännessä Pujottelukujaan, pohjoisessa kaupungin virkistysalueeseen ja idässä pientalotonttiin. Suunnittelualue sijoittuu pientalovaltaiselle alueelle.

Uusimaa-kaava 2050:ssä (Helsingin seudun vaihemaakuntakaava) suunnittelualue kuuluu taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeelle.

Perustelut kaavoituksen käynnistämiseen

Kaavamutoksen tavoitteena on mahdollistaa toteuttamatta jääneen aukioalueen muuttaminen asuinkäyttöön. Kaavatyössä tutkitaan alueen

Yhdyskuntavaliokunta

§ 59

25.08.2026

täydennysrakentamista pientaloasumisella siten, että rakentaminen sopii ympäröivään kaupunkirakenteeseen sekä Kauniaisten ominaispiirteisiin kuuluvaan väljään ja vehreään puutarhakaupunkimiljööseen.

Kauniaisten maankäytön ja asumisen kehityskuvassa 2023–2040 alue on osoitettu kehittämiskohteeksi. Maankäytön ja asumisen kehityskuvan mukaan aukio on epätarkoituksenmukainen ja toteuttamaton. Lisäksi alueen kunnallistekniikka on vajaakäytöllä. Alueen käyttötarkoitusta tulisi uudelleenarvioida ja kehityskuvan mukaan alue sopisi asumiselle.

Hakemuksen suhde kaupungin strategiaan tavoitteisiin

Alueen muuttamista asuinkäyttöön tukevat Kauniaisten maankäytön yleissuunnitelma sekä Kauniaisten kaupungin strategia. Maankäytön yleissuunnitelmassa 2004 (MASU 2) suunnittelualue on osoitettu pientalovaltaiseksi asuinalueeksi (AP), jossa on teknisesti mahdollinen sijainti kalliotilan kulkuaukolle. Kauniaisten kaupungin strategian mukaan kaavoituksella luodaan edellytykset veropohjan kasvulle ja kehitetään houkuttelevaa kauniaislaista asuinympäristöä. Pujottelukuja 1:n yleisen alueen osoittaminen asumiseen tukee näitä tavoitteita lisäämällä edellytyksiä väestönkasvulle.

Pujottelukuja 1 asemakaavamuutos on kaavoitusohjelmassa 2026 osoitettu muihin valmistelussa oleviin kaavahankkeisiin, joita edistetään resurssien puitteissa. Kaavaa on tarkoitus edistää siten, ettei kaavan laatiminen viivästyä kaavoitusohjelman ja strategian kärkihankkeiden etenemistä.

Asemakaavamuutos on tarkoitus valmistella siten, että kaava etenee vireilletulon jälkeen suoraan ehdotusvaiheeseen ilman erillistä kaavaluonnosvaihetta. Menettely perustuu kaavamuutoksen vähäisiin vaikutuksiin. Kaavamuutoksen vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, liikenteeseen, teknisen huollon järjestämiseen, luontoon, maisemaan, ihmisten elinoloihin sekä yhdyskuntatalouteen arvioidaan kokonaisuutena vähäisiksi. Kaavamuutoksen tavoitteena oleva pientaloasumisen lisääminen täydentää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta eikä muuta olennaisesti alueen nykyistä luonnetta.

Alueidenkäyttölain 62 §:n mukaan osallisille on varattava mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiasta. Laissa ei kuitenkaan edellytetä erillisen kaavaluonnoksen laatimista tai nähtäville asettamista. Osallisten vaikutusmahdollisuudet turvataan osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavaehdotuksen nähtävillä olon yhteydessä. Vastaavaa menettelyä on sovellettu useissa kunnissa, ja esimerkiksi Espoossa asemakaavoja valmistellaan vastaavissa tilanteissa ilman erillistä luonnosvaihetta.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta esittää kaupunginhallitukselle, että 8. kaupunginosan aukion sekä puistoalueen osan (Pujottelukuja 1) asemakaavan muutos käynnistetään. Tavoitteena on mahdollistaa käyttötarkoitukseltaan toteuttamatta jääneen aukion muuttaminen asuinkäyttöön. Tavoitteena on tutkia uuden pientaloasumisen sijoittamista alueelle. Rakennusoikeuden määrä ja kaupunkikuvalliset ratkaisut sekä kaava-alueen tarkempi rajausta määrittävät

Yhdyskuntavaliokunta

§ 59

25.08.2026

suunnitteluprosessissa. Suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota suunnitelman ympäristöön sovittamiseen ja viherympäristön säilyttämiseen.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Ote asemakaavojen yhdistelmäkartasta määräyksineen, Pujottelukuja 1

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Yhdyskuntavaliokunta

§ 60

25.08.2026

Lausunto Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2027–2029

YLV 25.08.2026 § 60

274/00.04.01.02/2026

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikan projekti-insinööri Petri Forsman, puh. 040 6684215
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) perussopimuksen 22 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava toiminta- ja taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. HSL-kuntayhtymän hallitus on kokouksessaan 26.05.2026 päättänyt pyytää alustavasta taloussuunnitelmasta 2027–2029 jäsenkuntien lausunnot 10.09.2026 mennessä. Jäsenkuntia pyydetään esittämään lausunnoissaan näkemyksensä seuraavista kokonaisuuksista:

- HSL:n toimintasuunnitelma
- Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset
- Kuntaosuuksien taso
- Kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän takaisinmaksu suunnitelmakaudella 2027–2029.

Lisäksi HSL pyytää jäsenkuntiaan esittämään näkemyksensä seuraaviin kysymyksiin

- Kannatatteko lipun hintojen matalampaa ja enemmän riskiä sisältävää keskimääräistä korotustasoa (inflaatio + 1,7 %-yks. = noin 3,1 % + kasvutoimet) vai riskittömämpää korotustasoa (inflaatio + 4,6 %-yks. = noin 6 %)?
- Kannatatteko tarkastusmaksun korotusta 130 euroon?
- Miten suuren kustannuslisäyksen olette valmiit hyväksymään kiristetyin päästötavoitteen saavuttamiseksi?
- Millä toimenpiteillä näkemyksenne mukaan HSL:n maksuvalmius turvataan: jäsenkuntien lisärahoituksella, ulkoisella lainanotolla tai muilla ratkaisuilla?

Lausuntopyyntö ja alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2027–2029 ovat esityslistan **oheismateriaalina**. Lausuntopyyntöön liittyvä aineisto on myös julkaistu internet-osoitteessa:

<https://www.hsl.fi/paatoksenteko> -> Esityslistat ja pöytäkirjat/Hallitus 26.5.2026

Lähtökohdat

HSL:n taloudellinen toimintaympäristö TTS-kaudella on erittäin haasteellinen ja siihen sisältyy merkittäviä epävarmuustekijöitä: erityisesti kustannustason nousu, laajat työmaat ja poikkeusjärjestelyt, väestönkasvun ja matkustajakysynnän kehitys sekä joukkoliikenteen palvelutason ja rahoituksen yhteensovittaminen. Näiden tekijöiden vuoksi toiminta- ja taloussuunnitelmassa korostuvat talouden tasapaino, kustannusten hallinta sekä palveluiden kohdentaminen vaikuttavasti asiakkaiden ja jäsenkuntien tarpeisiin.

Kauniaisten kaupungin näkökulmasta on tärkeää, että suunnitelman toimenpiteet tukevat HSL:n ydintehtävää eli toimivan, luotettavan, turvallisen ja kustannustehokkaan joukkoliikenteen järjestämistä. Kehittämistoimien tulee olla suhteessa niistä saataviin hyötyihin ja niiden vaikutukset jäsenkuntien kustannuksiin tulee kuvata läpinäkyvästi.

Keskeiset tavoitteet TTS-kaudella 2027–2029

HSL:n strategia vuosille 2026–2029 on hyväksytty yhtymäkokouksessa 25.11.2025 ja tulevien vuosien suunnittelu on jäsennelty sen mukaan. Strategian menestystekijät kuvaavat kriittisiä edellytyksiä, joiden varaan HSL:n strategisten päämäärien saavuttaminen rakentuu. Ne määrittävät tarvittavat resurssit, kyvykkyydet ja toimintatavat, joiden varaan strategian toimeenpano rakentuu johdonmukaisesti ja vaikuttavasti.

HSL:n TTS-kauden neljä strategista päämäärää ovat

1. Helppoa liikkumista ihmisille
2. Tulevaisuuden kestäviä matkaketjuja
3. Tuottavuudella tilaa uudistumiselle
4. Yhteiskunnallista vaikuttavuutta

HSL tavoittelee asiakaskokemuksen avulla kasvua tarjoamalla mahdollisimman vaivatonta ja sujuvaa liikkumista, jossa eri liikkumismuodot, maksaminen ja informaatio muodostavat asiakkaalle yhtenäisen palvelukokonaisuuden. Joukkoliikenteen roolina on toimia tulevaisuuden matkaketjujen runkona, vaikka liikkuminen koostuu yhä useammin useista eri kulkutavoista. Muuttuva yhdyskuntarakenne ja teknologinen kehitys edellyttävät uusia kumppanuuksia ja liikkumispalvelujen integrointia osaksi HSL:n palvelukokonaisuutta. Asiakaskokemusta johdetaan strategisesti koko organisaation läpi, ja sen kehittämistä tuetaan asiakastiedolla sekä kehittyvillä mittareilla, joiden avulla voidaan seurata palveluiden vaikutusta asiakkaiden kokemuksiin ja HSL:n tavoitteiden toteutumiseen. Palvelujen kehittämisessä korostuvat asiakkaiden erilaiset tarpeet sekä esteettömyys, saavutettavuus ja yhdenvertaisuus. Lisäksi HSL panostaa turvallisuuden tunteen vahvistamiseen ja tietosuojan varmistamiseen palveluiden digitalisoituessa.

Strategiakauden tavoitteena on saavuttaa 30,5 % joukkoliikenteen kulkutapaosuus, 61 % kestävien kulkumuotojen kulkutapaosuus sekä puolittaa HSL:n kokonaispäästöt suhteessa vuoteen 2024 verrattuna.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 60

25.08.2026

HSL tavoittelee TTS-kaudella noin 29 miljoonan euron tuottavuusparannusta ja 40 % subventioastetta ilman infrakustannuksia omistajaohjauksen määrittelemien tavoitetasojen mukaisesti.

Toimintatulot ja kuntaosuudet

HSL:n toimintatulot koostuvat pääosin kuntaosuuksista ja lipputuloista. Muita tuloja ovat mahdolliset valtionavustukset ja tuet sekä tarkastusmaksut. Toimintatulot vuonna 2027 ovat yhteensä 1060,6 milj. euroa. Kasvua vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna on 67,4 milj. euroa (6,8 %). Toimintatuloista vuonna 2027 39,5 % on lipputuloja, 57,9 % kuntaosuuksia ja 2,6 % muita tuloja. Toimintatulojen arvioidaan olevan 1077,3 milj. euroa vuonna 2028 ja 1128,4 milj. euroa vuonna 2029.

Lipputulot

Vuoteen 2029 mennessä lipputulojen tulisi kasvaa 476,0 milj. euroon, jotta kasvavien kustannusten aiheuttama subventiotaso pysyy tavoitellulla tasolla. Vuoden 2027 lipputulotavoite on 418,5 milj. euroa, mikä on 7,5 milj. euroa (1,8 %) enemmän kuin vuoden 2026 ennuste. Tavoite perustuu HSL:n esittämään matalampaan hinnankorotusvaihtoehtoon, jossa keskimääräinen hinnankorotus on noin 3,1 prosenttia ja lipputulojen kasvu edellyttää lisäksi strategisten kasvutoimenpiteiden onnistumista. Vuonna 2028 lipputulojen arvioidaan olevan 447,5 milj. euroa (+29,0 milj. euroa) ja vuonna 2029 476,0 milj. euroa (+28,5 milj. euroa). Tavoitteiden toteutumiseen vaikuttavat hinnankorotukset, väestönkasvu, matkustajamäärien kehitys, työmaat ja ratakatkot sekä kuluttaja- ja yritysmyynnin kasvu. Lipputuloihin liittyy epävarmuutta erityisesti hintajouston, ratakatkojen vaikutusten sekä kasvuodotusten osalta, joiden vaikutukseksi arvioidaan vuonna 2027 +7,2 milj. euroa, vuonna 2028 +9,7 milj. euroa ja vuonna 2029 +19,8 milj. euroa.

Kuntaosuudet

Jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina ne kustannukset, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla. TTS-suunnitelman tavoitteena on, että jäsenkuntien keskimääräinen subventio ilman infrakustannuksia laskee strategiakauden aikana 45,9 prosentista (2027) 42,0 prosenttiin (2028) ja edelleen 40,1 prosenttiin vuonna 2029. Infrakustannukset huomioiden subventioaste on 59,3 prosenttia vuonna 2027, 57,1 prosenttia vuonna 2028 ja 56,5 prosenttia vuonna 2029. Vuonna 2027 kuntaosuuksien määräksi arvioidaan yhteensä 614,0 milj. euroa, ja suunnitelman tavoitteena on hillitä kuntien rahoitusosuuden kasvua pitkällä aikavälillä. Kauniaisten kuntaosuudeksi vuosille 2027-2029 ilmoitetaan 2,8 milj. euroa (2,1 milj. e vuonna 2026).

Kertyneiden yli-/alijäämien vaikutus kuntaosuuksiin

Alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2027–2029 on huomioitu jäsenkuntien arvioidut yli- ja alijäämät 31.12.2026 tilanteessa siten, että ylijäämät pienentävät ja alijäämät kasvattavat kuntien vuotuisia maksuosuuksia suunnittelukauden aikana. Käytettävissä olevien ylijäämien määräksi arvioidaan

Yhdyskuntavaliokunta

§ 60

25.08.2026

yhteensä 7,9 milj. euroa. Ylijäämiä esitetään hyödynnettäväksi vuosina 2027–2029 noin 2,6 milj. euroa vuodessa siten, että määrät täsmentyvät lopullisessa talousarviossa pyöristysten ja kuntakohtaisten yli- ja alijäämien perusteella. Kauniaisten osalta ennusteessa on noin 41.700 euron alijäämä, joka huomioidaan kauden kuntaosuuksiin n. 14.000 e suuruisena vuosittain.

Muut tulot

Muita kuin lippu- ja kuntaosuustuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2027 yhteensä 26,8 milj. euroa. Valtion suurten kaupunkiseutujen perusrahoituksen määräksi arvioidaan 4,8 milj. euroa vuosittain vuosina 2027–2029, ja se kohdistetaan jäsenkuntien kuntaosuuksiin asukaslukujen suhteessa. Tarkastusmaksutuottojen arvioidaan olevan noin 9–10 milj. euroa vuodessa, mutta niihin sisältyy vuosittain 3,3–3,8 milj. euron luottotappioita tai -varauksia. Muiden tuottojen arvioidaan olevan 13,9 milj. euroa vuonna 2027, 14,9 milj. euroa vuonna 2028 ja 15,2 milj. euroa vuonna 2029, ja ne koostuvat pääosin mainos-, vuokra- sekä palvelumaksutuotoista.

Toimintamenot

Toimintamenojen arvioidaan olevan 1 044,7 milj. euroa vuonna 2027, 1 060,8 milj. euroa vuonna 2028 ja 1 111,8 milj. euroa vuonna 2029. Vuonna 2027 menoista 66,3 prosenttia muodostuu operointikustannuksista, 24,7 prosenttia infrakorvauksista ja 9,0 prosenttia muista kuluista. Toiminta- ja taloussuunnitelmassa tavoitellaan talouden tasapainoa, mutta erityisesti infrakustannukset kasvavat nopeammin kuin lipputulosten kehitys nostaa tulopuolta, joten on karsittava sekä operointi- että muita kustannuksia.

Palvelut

Palveluiden ostomenot ovat yhteensä 1001,2 milj. euroa vuonna 2027, 95,8 % HSL:n kaikista toimintamenoista. Palveluiden ostoon käytetään vuonna 2028 yhteensä 1015,6 milj. euroa ja 1065,4 milj. euroa vuonna 2029.

Liikennöinnistä maksettavat korvaukset

Liikennöinnin operointikustannukset ovat HSL:n suurin kuluerä, ja niiden arvioidaan olevan 692,8 milj. euroa vuonna 2027, 689,0 milj. euroa vuonna 2028 ja 711,0 milj. euroa vuonna 2029. Kustannustehokkuutta tavoitellaan muun muassa sopeuttamalla liikennetarjontaa kysynnän mukaan. Tämä voi tarkoittaa yksittäisten linjojen lakkautuksia ja hiljaisempien ajankohtien liikenteen karsimista. Toimenpiteet tullaan kohdentamaan siten, että vaikutus HSL:n strategiassa määriteltäviin tavoitteisiin olisi mahdollisimman pieni.

Vuonna 2027 liikennöinnin kustannuksia kasvattavat erityisesti indeksikorotukset sekä laajat työmaat ja poikkeusjärjestelyt, joiden lisäkustannusten arvioidaan olevan noin 20,0 milj. euroa, josta merkittävimmän Junatien metrokatkon osuus on 10,4 milj. euroa. Bussiliikenne muodostaa edelleen suurimman osan operointikustannuksista (391,4 milj. euroa vuonna 2027), mutta myös juna-, metro-, raitiotie-, pikaraitiotie- ja lauttaliikenteen kustannusten ennakoidaan

Yhdyskuntavaliokunta

§ 60

25.08.2026

kasvavan suunnittelukaudella. Junaliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 113,2 milj. euroa vuonna 2027, 118,9 milj. euroa vuonna 2028 ja 120,4 milj. euroa vuonna 2029. Kustannusten nousua selittävät erityisesti kalustovuokrien, suoritteiden, indeksikorotusten ja muiden korvausten kasvu.

Infrakustannukset

Joukkoliikenteen infrakorvaukset perustuvat HSL:n ja jäsenkuntien välisiin sopimuksiin, joissa määritellään käytössä olevan, jäsenkuntien omistaman joukkoliikenneinfran kustannusten korvausperiaatteet. Infrakorvaukset muodostuvat pääosin pääomakustannuksista sekä infrastruktuurin hallinto- ja ylläpitokuluista. Infrakorvausten määrä vahvistetaan HSL:n talousarvion hyväksymisen yhteydessä ja mahdolliset poikkeamat oikaistaan vuosittain toteutuneiden kustannusten perusteella seuraavan vuoden talousarvion yhteydessä. Kustannusten laskentaperusteena käytetään vanhemman infran osalta käypää arvoa ja uuden infran osalta hankintahintaa, johon sisältyy myös rakennusaikainen korko.

Infrakustannukset ovat nousseet voimakkaasti viimeisen 10 vuoden aikana etenkin seudun toteutuneiden raidehankkeiden myötä. Vuonna 2027 infrakustannusten arvioidaan olevan yhteensä 258,1 milj. euroa, josta Helsingin osuus on 141,4 milj. euroa, Espoon 101,4 milj. euroa, Vantaan 12,2 milj. euroa, Kirkkonummen 0,3 milj. euroa ja Kauniaisten 0,2 milj. euroa. Infrakustannusten ennakoitua edelleen kasvavan suunnittelukaudella noin 288,6 milj. euroon vuodessa uusien joukkoliikenneinvestointien myötä. Kasvat infrakustannukset lisäävät painetta sekä lippujen hintojen korottamiseen että kuntien rahoitusosuuksien kasvattamiseen, mikä korostaa infrakorvausjärjestelmän ja investointien kustannusvaikutusten merkitystä HSL:n talouden tasapainon kannalta.

Muut ostopalvelut

Muiden palveluiden ostoihin käytetään vuonna 2027 50,3 milj. euroa, mikä tarkoittaa 2,2 milj. euron laskua vuoden 2026 ennusteeseen. Arviot seuraaville vuosille ovat 51,3 milj. euroa ja 52,3 milj. euroa. Merkittävin kuluerä muissa ostopalveluissa ovat ICT-käyttöpalvelut (28,9 milj. euroa vuonna 2027), joiden kustannusten arvioidaan laskevan noin 2 milj. euroa perusjärjestelmä uudistuksen päällekkäisten kustannusten poistumisen myötä. Lisäksi HSL käyttää ulkopuolisiin asiantuntijapalveluihin 6,0 milj. euroa, markkinointiin ja viestintään 4,4 milj. euroa sekä lipunmyyntipalkkioihin ja maksukorttiprovisioihin 4,1 milj. euroa. Muita kustannuksia syntyy muun muassa vartiointi-, koulutus-, työterveys-, kunnossapito- ja tukipalveluista, joilla ylläpidetään joukkoliikenteen operatiivista toimintaa ja asiakaspalvelua.

Henkilöstömenot

Henkilöstömenojen arvioidaan olevan 33,0 milj. euroa vuonna 2027, 34,0 milj. euroa vuonna 2028 ja 34,5 milj. euroa vuonna 2029, mikä vastaa noin 3 prosenttia HSL:n toimintamenoista. HSL on vuonna 2026 uudistanut organisaatorakenteensa tukemaan strategian tavoitteita, kuten asiakaslähtöisyyttä, vaikuttavuutta, ketteryyttä ja tuottavuuden parantamista. Organisaatiouudistuksen ja

Yhdyskuntavaliokunta

§ 60

25.08.2026

yhteistoimintaneuvottelujen lopulliset vaikutukset henkilöstöön ja talouteen täsmentyvät lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelun yhteydessä.

Muut toimintamenot

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintoihin on varattu noin 0,8–0,9 milj. euroa vuodessa suunnittelukaudella. Vuokramenojen arvioidaan olevan vuositasolla 6,0 milj. euroa, ja ne koostuvat pääosin toimitiloista, Pasilan asemasta, Ojangon varikosta sekä kuljettajien sosiaali-tiloista aiheutuvista vuokratukustannuksista. Muiden menojen arvioidaan olevan 3,8 milj. euroa vuonna 2027, josta valtaosa eli 3,3 milj. euroa muodostuu matkalippujen tarkastusmaksuihin liittyvistä luottotappioista ja luottotappiovarauksista.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottojen arvioidaan olevan 0,5 milj. euroa vuosittain koko suunnittelukauden ajan. Toiminta- ja taloussuunnitelma sisältää vuonna 2020 nostetun 50,0 milj. euron lainan kustannukset takaisinmaksuerinä ja korkoina, mutta ei varausta uuden lainan nostoon. HSL:n maksuvalmiuden ennakoitaan kuitenkin heikkenevän ylijäämäkertymien pienentyessä siten, että kassavarojen riittävyys laskee vuonna 2027 noin 12 päivään, mikä tarkoittaa maksuvalmiusriskiä. Tämän vuoksi HSL pyytää jäsenkunnilta näkemyksiä maksuvalmiuden turvaamisesta joko kuntarahoituksen, lainanoton tai muiden ratkaisujen avulla. Vuonna 2027 vuosikatteen arvioidaan olevan 16,4 milj. euroa ylijäämäinen, mutta se ei riitä kattamaan 19,0 milj. euron suuruisia poistokustannuksia.

Tilikauden tuloksen arvioidaan olevan alijäämäinen koko suunnittelukauden ajan, sillä vuosien 2027, 2028 ja 2029 alijäämäksi ennakoitaan noin -2,6 milj. euroa vuodessa. Alijäämät on tarkoitus kattaa aiempina vuosina kertyneillä ylijäämillä, jotka suunnitelman mukaan käytetään pääosin loppuun TTS-kauden aikana. Ylijäämäkertymien pienentyminen heikentää HSL:n maksuvalmiutta ja lisää painetta tarkastella jäsenkunnilta perittävien kuntaosuuksien tasoa suunnittelukaudella ja sen jälkeen.

Investoinnit ja poistot

HSL:n investointimenot ovat 24,0 milj. euroa vuonna 2027, 22,0 milj. euroa vuonna 2028 ja 20,0 milj. euroa vuonna 2029. Investoinnit kohdistuvat erityisesti asiakaspalveluiden digitalisointiin, lippu- ja maksujärjestelmien kehittämiseen, asiakasymmärryksen hyödyntämiseen sekä liikenteen suunnittelun, operoinnin ja tiedolla johtamisen kehittämiseen. Tavoitteena on parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa, asiakaskokemusta, toimintavarmuutta ja kustannustehokkuutta sekä tukea HSL:n strategisten tavoitteiden toteutumista. Investointien kustannusvaikutukset näkyvät jäsenkuntien maksuosuuksissa poistojen kautta. Poistojen määräksi arvioidaan 19,0 milj. euroa vuonna 2027 ja 19,7 milj. euroa vuosina 2028–2029, ja ne vaikuttavat osaltaan siihen, että tilikauden tulos muodostuu alijäämäiseksi, vaikka vuosikate on positiivinen.

Tulevaisuuden näkymiä

Yhdyskuntavaliokunta

§ 60

25.08.2026

HSL on päivittänyt keskipitkän aikavälin talous- ja kysyntäennusteensa tarkastellen vuotta 2035 ja 2040 osana siirtymää vuoden 2029 suunnittelukaudesta kohti HJ 2045 -tavoitteita. Ennusteet perustuvat uuteen Helmet 5 -liikenne-ennustemalliin, jossa liikkumistottumukset on päivitetty vastaamaan pandemian jälkeistä tilannetta. Tarkastelu pohjautuu kuitenkin edelleen pääosin MAL 2023 -suunnittelussa käytettyihin maankäyttö-, väestö- ja työpaikkaennusteisiin. Lisäksi HSL on laatinut vaihtoehtoisen skenaarion väestönkasvun hidastumisesta, jonka vaikutusten arvioidaan näkyvän merkittävämmiin vasta 2040-luvulla.

Lähijunaliikenteen pitkän aikavälin näkymissä varaudutaan kahden uuden varikon toteuttamiseen 2030-luvulla sekä yhden 25 junayksikön hankintaan ennen vuotta 2040. Ennusteisiin liittyy kuitenkin merkittävää epävarmuutta niin lähijunaliikenteen tulevien järjestämistapojen, kuntakohtaisen kustannusjaon kuin suurten ratahankkeiden toteutumisen osalta. Tarkastelu perustuu pääosin MAL 2023 -suunnitelmaan ja nykyisiin investointiohjelmiin, mutta kustannusarvioita ja hankekokonaisuutta on tarkoitus päivittää liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistumisen yhteydessä vuonna 2027.

Skenaariotarkastelu osoittaa väestönkasvun olevan keskeinen tekijä HSL:n talouden ja joukkoliikenteen kysynnän kehityksessä. Hidastuvan väestönkasvun skenaariossa joukkoliikenteen subventioasteen ennakoidaan kasvavan vuoteen 2040 mennessä ja Helsingin osuus sekä matkustamisesta että kustannuksista korostuu. HSL kehittää edelleen keskipitkän aikavälin taloustarkasteluja muun muassa tarkentamalla infrakustannusten vertailua, kysyntäennusteita sekä maankäyttö- ja investointitietoja tulevien suunnittelukierrosten tueksi.

Esitys lausunnoksi:

Toimintasuunnitelma

Kauniaisten kaupunki pitää HSL:n toimintasuunnitelman painopisteitä pääosin onnistuneina. Erityisen myönteisenä kaupunki pitää asiakasymmärryksen ja asiakaskokemuksen nostamista strategisiksi painopisteiksi. Tavoite sujuvien matkaketjujen kehittämisestä ja eri liikkumismuotojen yhdistämisestä kumppanuuksien kautta osaksi joukkoliikennejärjestelmää tukee hyvin seudullisia kestävän liikkumisen tavoitteita.

Kauniaisten kaupunki pitää kuitenkin tärkeänä, että HSL keskittyy strategiakautensa aikana ennen kaikkea lakisääteisen ydintehtävänsä toteuttamiseen eli toimivan, luotettavan, turvallisen ja kustannustehokkaan joukkoliikenteen järjestämiseen. Digitaalisten palveluiden ja uusien toimintamallien kehittäminen on kannatettavaa, mutta niiden tulee tukea joukkoliikenteen perustehtävää eikä kasvattaa kustannuksia ilman selkeästi osoitettavia hyötyjä matkustajille tai jäsenkunnille. Samalla on otettava huomioon ne asiakasryhmät, joille digitaalinen asiointi ei ole tuttua.

Nykyistä enemmän huomiota tulee kiinnittää potentiaalisten uusien asiakkaiden houkuttelemiseksi joukkoliikenteen käyttäjiksi. Tämän ryhmän mielipide tulee ottaa huomioon palvelun suunnittelussa ja järjestämisessä. Seudun asukasmäärä on kaiken aikaa kasvanut, mutta vastaava kasvu ei ole realisoitunut HSL:n

Yhdyskuntavaliokunta

§ 60

25.08.2026

asiakkuuksissa ja lipputuloissa. Joukkoliikenteen tulee olla henkilöautoilijalle houkuttelevampi vaihtoehto.

Kauniaisten kaupunki pitää myös tärkeänä, että toimintasuunnitelmassa tunnistetut laajat poikkeusjärjestelyt ja työmaat huomioidaan asiakaskokemuksen näkökulmasta. Poikkeusliikenteen aikana tulee varmistaa riittävä tiedottaminen, sujuvat korvaavat yhteydet sekä toimenpiteet matkustajien joukkoliikenteeseen sitoutumisen ylläpitämiseksi. Lisäksi matkustajamäärä- ja asiakastiedon hyödyntämisen tulee tukea palveluiden kehittämistä siten, että joukkoliikenteen palvelutaso, houkuttelevuus ja kustannustehokkuus paranevat koko seudulla.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Kauniaisten kaupunki pitää tärkeänä, että liikenteen palvelutaso turvataan suunnittelukaudella siten, että joukkoliikenne säilyy luotettavana, saavutettavana ja kilpailukykyisenä liikkumisvaihtoehtona. Palvelutason kehittämisessä ja mahdollisissa muutoksissa tulee kiinnittää erityistä huomiota seudullisesti ja paikallisesti keskeisiin yhteyksiin, matkaketjujen sujuvuuteen sekä siihen, että palvelutaso vastaa eri käyttäjäryhmien arjen liikkumistarpeisiin.

Joukkoliikenne on merkittävältä osaltaan yhteisin verovaroin kustannettu palvelu, jolloin sen tulee olla käytettävissä tasapuolisesti kaikille asiakasryhmille, etenkin niille, joille se on käytännössä ainoa vaihtoehto (lapset, vanhukset).

Kauniaisten näkökulmasta on olennaista, että palvelutason muutokset eivät heikennä keskeisiä joukkoliikenneyhteyksiä, erityisesti yhteyksiä raideliikenteeseen, aluekeskuksiin, työpaikka-alueille, kouluihin, harrastuksiin ja palveluihin. Mahdolliset liikennetarjonnan sopeuttamistoimet tulee perustaa ajantasaiseen matkustajadataan, kysyntäarvioihin ja vaikutusten huolelliseen arviointiin ja läpikäyntiin kunnan asiantuntijoiden kanssa, joilla on asiassa paras paikallistuntemus. Muutosten vaikutukset saavutettavuuteen, vaihtoyhteyksiin, matka-aikoihin ja eri asiakasryhmiin tulee kuvata jäsenkunnille riittävän selkeästi ennen päätöksentekoa.

Kaupunki korostaa, että kustannustehokkuuden parantaminen on tarpeellista, mutta sitä ei tule toteuttaa yksinomaan palvelutasoa heikentämällä. Palvelutason muutoksissa tulee etsiä ratkaisuja, joilla liikenne voidaan järjestää nykyistä tehokkaammin säilyttäen samalla joukkoliikenteen houkuttelevuus ja käytettävyys. Erityisesti vähäisen kysynnän vuorojen tai linjojen tarkastelussa tulee huomioida vaihtoehtoisten yhteyksien toimivuus sekä vaikutukset niille matkustajille, joille joukkoliikenne on ensisijainen tai ainoa liikkumismuoto. Mikäli leikkauksia on tehtävä, ensisijaisesti tulisi etsiä säästöjä ennen kokonaisen linjan lakkauttamista alhaisimman matkustajakäytön vuoroista, tekemällä muutoksia vuoroväleihin ja optimoimalla kalustokiertoa, jolloin vaikutukset saavutettavuuteen olisivat pienimmät.

Suunnittelukaudella toteutuvat laajat työmaat ja poikkeusjärjestelyt edellyttävät HSL:ltä ennakoivaa suunnittelua, selkeää viestintää ja toimivia korvaavia yhteyksiä. Kauniaisten kaupunki pitää tärkeänä, että poikkeusliikenteen vaikutuksia seurataan aktiivisesti ja että mahdollisiin palvelutason heikennyksiin reagoidaan

Yhdyskuntavaliokunta

§ 60

25.08.2026

nopeasti. Jäsenkuntien kanssa käytävä vuoropuhelu on keskeistä, jotta muutosten vaikutukset paikallisiin yhteyksiin voidaan tunnistaa ajoissa ja huomioida liikennesuunnittelussa.

Kuntaosuuksien taso

Kauniaisten kaupunki pitää tärkeänä, että HSL:n kuntaosuuksien taso pidetään suunnittelukaudella mahdollisimman ennakoitavana ja jäsenkuntien talouden kannalta kestäväenä. Kuntaosuuksien kasvuun kohdistuu painetta mm. operointi- ja infrakustannusten kasvun, poikkeusjärjestelyjen lisärahoitustarpeen sekä investointien poistovaikutusten vuoksi. HSL:n tulee jatkaa määrätietoisia toimia kustannusten kasvun hillitsemiseksi ja varmistaa, että uudet kehittämistoimet kohdistuvat ensisijaisesti joukkoliikenteen ydintehtävää tukeviin, vaikuttaviksi arvioituihin kokonaisuuksiin.

Kauniaisten kaupunki haluaa muistuttaa, että joukkoliikenne ei suinkaan ole ainoa kuntapalvelu, johon kohdistuu kustannuspaineita. Kaupunki joutuu harjoittamaan tarkkaa taloudenpitoa kaikessa toiminnassaan, eikä joukkoliikenne voi olla erityisasemassa ja vuodesta toiseen ilmoittaa jatkuvasti kasvavista kuntaosuuksista, joiden myötä liikkumavara muiden palveluiden rahoittamisessa kapenee. Vuosi sitten Kauniaisten kuntaosuudeksi vuosille 2026-2028 arvioitiin 2,0-2,2 milj. euroa, kun nyt arvioksi vuosille 2027-2029 ilmoitetaan 2,8 milj. euroa. Vuonna 2020 kuntaosuus budjetoitiin 0,850 milj. euron suuruiseksi. On selvää, että kuntaosuuden yli kolminkertaistuminen seitsemässä vuodessa on liikaa.

Kauniaisten kaupunki haluaa kiittää siitä, että HSL on viime vuosina suhtautunut talouden tasapainottamiseen tarvittavalla vakavuudella ja ryhtynyt toimenpiteisiin kustannusten hallinnan parantamiseksi. Talouden tasapainottaminen on ollut jäsenkuntien näkökulmasta välttämätöntä, ja HSL:n tekemä työ kustannuskehityksen hillitsemiseksi antaa hyvän lähtökohdan suunnittelukauden jatkovalmistelulle.

Kaupunki pitää perusteltuna tavoitetta laskea subventioastetta strategiakauden loppua kohti, mutta tavoitteen saavuttaminen ei saa perustua epärealistisiin lipputulo- tai matkustajamääräoletuksiin. HSL:n tulee varautua suunnittelukauden riskeihin siten, etteivät mahdolliset tulokertymän poikkeamat johda äkillisiin ja ennakoimattomiin kuntaosuuksien korotuksiin.

Kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän takaisinmaksu suunnitelmakaudella 2027–2029

Kauniaisten kaupunki pitää perusteltuna, että jäsenkuntakohtaiset yli- ja alijäämät huomioidaan suunnittelukaudella 2027–2029 siten, että ylijäämät pienentävät ja alijäämät vastaavasti kasvattavat kuntien maksuosuuksia. Menettely on lähtökohtaisesti selkeä ja tasapuolinen, kun se perustuu kuntakohtaisiin toteutuneisiin yli- ja alijäämiin sekä niiden läpinäkyvään kohdentamiseen suunnittelukauden aikana. Kauniaisten osalta ennusteessa esitetty noin 14 000 euron vuotuinen alijäämän purku voidaan huomioida kuntaosuuksien määräytymisessä suunnittelukaudella. Kaupunki pitää tärkeänä, että alijäämän takaisinmaksun vaikutukset kuntaosuuksiin esitetään selkeästi ja ennakoitavasti

Yhdyskuntavaliokunta

§ 60

25.08.2026

osana lopullista talousarviota sekä kuntakohtaisia maksuosuuksia, kuten nyt on tehtykin.

Kauniainen korostaa, että ylijäämien käyttö ei saa muodostua pysyväksi keinoksi hoitaa HSL:n maksuvalmiutta. Ylijäämien käytön päättyessä on maksuvalmiudesta huolehdittava muilla tavoin. Mahdolliset vaikutukset jäsenkuntien tuleviin maksuosuuksiin tulee arvioida hyvissä ajoin ja tuoda jäsenkuntien tietoon riittävän ajoissa.

Näkemykset

Kannatatteko lipun hintojen matalampaa ja enemmän riskiä sisältävää keskimääräistä korotustasoa (inflaatio + 1,7 %-yks. = noin 3,1 % + kasvutoimet) vai riskittömämpää korotustasoa (inflaatio + 4,6 %-yks. = noin 6 %)?

Kauniaisten kaupunki pitää tärkeänä, että HSL laatii toiminta- ja taloussuunnitelmansa perustuen kestävään rahoituspohjaan, realistisiin lipputuloihin ja matkustajamääräennusteisiin sekä kustannusten hallintaan.

Maltillisempi hinnankorotus tukee yleisen käsityksen mukaan joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja voi osaltaan edistää matkustajamäärien kasvua, mikä on pitkällä aikavälillä tärkeää sekä lipputulojen kertymän että subventiotason hallinnan kannalta. Vastaavasti ajatellaan, että korkeampi hinnankorotus voi heikentää joukkoliikenteen kilpailukykyä ja lisätä riskiä matkustajamäärien vähenemisestä. Toisaalta HSL on edellisten vuosien hinnoittelukokemusten perusteella voinut todeta, että lippujen hintojen alennus ei lisännytkaan matkustajamääriä toivotulla tavalla, ja kääntäen: lippujen hintojen korotukset eivät karkottaneet matkustajia. Toiminnan ja talouden suunnittelussa tulee keskittyä niihin tekijöihin, jotka erottavat joukkoliikenteen edukseen muista liikkumisen vaihtoehdoista.

Matalampaan korotustasoon saattaa sisältyä riski, mikäli matkustajamäärien kasvu, hintajousto tai muut esitetyt kasvutoimenpiteet eivät toteudu suunnitellusti. HSL:n tulee ensisijaisesti pyrkiä talouden tasapainottamiseen kustannusten hallinnalla, palveluiden vaikuttavalla kohdentamisella ja realistisilla kasvutoimenpiteillä. Lippujen hinnoittelu on tässä kokonaisuudessa vain yksi tekijä.

On parempi korottaa lipunhintoja vuosittain riittävästi kuin ajautua vaikeaan tilanteeseen, jossa hintoja tulisi korottaa kerralla paljon enemmän. Muutaman vuoden takainen lipunhintojen alennus oli virhe, jolla ei edes saavutettu tavoiteltua matkustajamäärien kasvua. Lipputulojen tulee kattaa riittävä osuus toimintamenosta, eikä taloutta saa suunnitella kuntaosuuksien jatkuvan korotuksen varaan.

HSL:n tulee panostaa uusien asiakkaiden hankintaan, seurata lipputulojen ja matkustajamäärien kehitystä tiiviisti sekä varautua ennakoivasti tilanteisiin, joissa tulokertymä poikkeaa suunnitellusta. Mahdolliset tulovajeet eivät saa johtaa äkillisiin ja ennakoimattomiin kuntaosuuksien korotuksiin. Lippujen dynaaminen hinnoittelu kysynnän mukaan saattaisi olla kokeilemisen arvoinen mahdollisuus,

Yhdyskuntavaliokunta

§ 60

25.08.2026

jolla toisaalta voitaisiin vaikuttaa lipputuloihin ja toisaalta tasata ruuhka-aikojen kysyntäpiikkejä.

Kannatatteko tarkastusmaksun korotusta 130 euroon?

Kauniaisten kaupunki kannattaa tarkastusmaksun maltillista korottamista, mikäli korotuksen arvioidaan parantavan liputta matkustamisen ehkäisyä ja vahvistavan lipputulojen kertymää. Tarkastusmaksun tulee olla tasoltaan riittävä ohjaamaan matkustajia lipun hankintaan, mutta samalla sen suuruutta tulee arvioida suhteessa maksun oikeasuhtaisuuteen, perittävyyyteen ja asiakaskokemukseen. Esimerkiksi pysäköintivirhemaksu on pääkaupunkiseudulla yleisesti 60 euroa, lukuun ottamatta Helsingin keskusta-alueita, jossa se on 80 euroa. Tähän verrattuna 130 euroa on liian korkea maksu, eikä houkuttele joukkoliikenteen käyttöön. Liian korkea tarkastusmaksu luultavasti kasvattaa myös tarkastusmaksujen luottotappioita ja perintäkuluja.

Kaupunki pitää tärkeänä, että mahdollinen korotus kytketään lipuntarkastuksen vaikuttavuuden parantamiseen sekä selkeään viestintään matkustajille. Pelkkä tarkastusmaksun korottaminen ei yksin ratkaise liputta matkustamiseen liittyviä haasteita, vaan sen rinnalla tulee varmistaa ennen kaikkea helppo lipun hankinta, riittävä tarkastustoiminta sekä toimivat maksamisen ja asiakasviestinnän käytännöt. Lipun ostamisen tulee olla asiakkaalle mahdollisimman helppoa, selkeää ja saavutettavaa eri kanavissa, jotta lipun hankkiminen ei muodostu esteeksi joukkoliikenteen lipun ostolle. Satunnaisen matkustajan ei tule joutua perehtymään HSL-sovelluksen tai vyöhykejärjestelmän yksityiskohtiin. Parasta olisi, jos joukkoliikennevälineeseen nousu ei olisi mahdollista ilman voimassa olevaa lippua. Tämä toimii laajasti muualla maailmassa.

Miten suuren kustannuslisäyksen olette valmiit hyväksymään kiristetyn päästötavoitteen saavuttamiseksi?

Kauniaisten kaupunki pitää HSL:n päästövähennystavoitteita tärkeinä ja tukee periaatetta joukkoliikenteen päästöjen vähentämisestä kustannusvaikuttavilla toimenpiteillä. Kauniaisten kaupunki ei kuitenkaan hyväksy erillistä kustannuslisäystä kiristetyn päästötavoitteen saavuttamiseksi, vaan mahdollisten lisätoimenpiteiden rahoitus tulee löytää HSL:n nykyisen talouskehysten sisäältä. Päästötavoitteiden edistäminen tulee toteuttaa ensisijaisesti priorisoimalla olemassa olevia määrärahoja, tehostamalla toimintaa sekä kohdentamalla toimenpiteet niihin ratkaisuihin, joiden päästövähennysvaikutukset ovat selkeästi osoitettavissa ja joiden kustannushyötysuhde on paras. Kauniaisten kaupunki ei pidä perusteltuna sellaista kustannuslisäystä, joka johtaisi kuntaosuuksien korotuksiin. Päästötavoitteiden edistäminen tulee sovittaa yhteen talouden tasapainottamisen, palvelutason turvaamisen ja HSL:n ydintehtävän kanssa.

Millä toimenpiteillä näkemyksenne mukaan HSL:n maksuvalmius turvataan: jäsenkuntien lisärahoituksella, ulkoisella lainanotolla tai muilla ratkaisuilla?

Kauniaisten kaupungin näkemyksen mukaan HSL:n maksuvalmius tulee ensisijaisesti turvata HSL:n oman talouden toimenpiteillä: kustannusten hallinnalla, menojen priorisoinnilla sekä taloussuunnittelun realistisuutta

Yhdyskuntavaliokunta

§ 60

25.08.2026

parantamalla. Jäsenkuntien lisärahoitusta ei tule pitää ensisijaisena ratkaisuna maksuvalmiuden turvaamiseen, sillä kuntien taloudellinen tilanne ei mahdollista uusia menolisäyksiä. Lisäkorotukset julkisen liikenteen palveluun tarkoittaisivat leikkauksia muista kunnan palveluista.

Maksuvalmiuden turvaamisessa tulee arvioida ensisijaisesti mahdollisuudet menojen ajoituksen tarkasteluun, investointien ja kehittämistoimien priorisointiin, käyttötalouden tehostamiseen sekä lippu- ja muiden tulojen vahvistamiseen. HSL:n tulee varmistaa, että lipputulo- ja matkustajamääräennusteet ovat realistisia ja että taloussuunnittelussa varaudutaan riittävästi poikkeamiin ilman äkillisiä vaikutuksia jäsenkuntien maksuosuuksiin.

Mikäli maksuvalmiuden turvaaminen edellyttää ulkoista lainanottoa, tulee sen olla viimesijainen ja huolellisesti perusteltu vaihtoehto. Lainanoton vaikutukset HSL:n pitkän aikavälin talouteen, lyhennyksiin ja korkokustannuksiin tulee arvioida avoimesti ennen päätöksentekoa. Kauniaisten kaupunki korostaa, että maksuvalmiuden ratkaisut eivät saa johtaa pysyvään kustannustason nousuun tai jäsenkuntien maksuosuuksien kasvuun.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSL:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSL -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2027-2029.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

HSL lausuntopyyntö
HSL Alustava talous- ja toimintasuunnitelma 2027-2029

Jakelu:

Kaupunginhallitus
HSL -kuntayhtymä

Yhdyskuntavaliokunta

§ 61

25.08.2026

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2027-2029

YLV 25.08.2026 § 61

310/00.04.01.02/2026

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234

kuntatekniikkapäällikkö Anna Ahtila, puh. 050 544 6427

kuntatekniikan projektiasiantuntija Stefan Tammilehto, puh. 040 482 4727

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustaa

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

HSY:n hallitus päätti kokouksessaan 12.6.2026, kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti, pyytää 31.8.2026 mennessä jäsenkuntien lausunnot alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2027–2029. Kauniaisten kaupunki on saanut lausunnon jättämiselle lisää aikaa siten, että lausunto tulee jättää HSY:lle 8.9.2026 mennessä. Alla ote kokouksesta.

<https://hsy10.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meeting&id=2026223>

Esityslistan **oheismateriaalina** on lausuntopyyntö sekä alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2027–2029. Aineistot löytyvät myös HSY:n internet-sivuilta kohdasta *esityslistat ja pöytäkirjat* eteenpäin:

<https://www.hsy.fi/hsy/organisaatio/paatoksenteko/>

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän strategia tarkistetaan aina hallituskauden vaihtuessa. HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2027–2029 tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n hallituksen esittämään strategiaan 2035, josta yhtymäkokous päättää marraskuussa 2026. Tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat myös jäsenkuntien omistajaohjauksen tavoitteisiin.

Lausunnon kohteena on luonnos HSY:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2029, jätehuollon ja vesihuollon investointiohjelmat vuosille 2027-2046, Verkostojen tila ja saneeraustarpeet 2026 -selvitys sekä HSY strategia 2035 -luonnos. HSY on valmistellut uuden *Strategia 2035:n* kaudelle 2027-2035.

Yhteenvedo HSY:n strategia 2035 – luonnoksesta

Yhdyskuntavaliokunta

§ 61

25.08.2026

HSYn uusi strateginen suunta kokoaa keskeiset tavoitteet yhdeksi johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. Strategiset painopisteet ovat *turvallisuus, talous ja vastuullisuus*. Strategisten päämäärien seuranta tapahtuu mittareiden kehittymisen raportoinnilla sekä ohjelmien etenemisen ja niihin liittyvien toimenpiteiden toteutumisen raportoinnilla.

Strategian toteuttaminen edellyttää sitoutunutta henkilöstöä, toimivaa yhteistyötä jäsenkuntien kanssa ja pitkäjänteistä päätöksentekoa. Näillä lähtökohdilla HSY kehittää työtään kestävän, toimivan ja turvallisen pääkaupunkiseudun hyväksi.

Strategian 2035 kolmella pääpainopisteellä on yhteensä yhdeksän kehitysteemaa:

Turvallisuus: *Toimintavarmuus, toiminnan jatkuvuus, varautuminen ja resilienssi*

Turvallisuuskulttuuri ja -osaaminen

Tietoturva ja fyysinen turvallisuus

Turvallisuusohjelmassa turvataan arjen toimivuus kaikissa olosuhteissa osana yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria – keskiössä toimintavarmuus ja toiminnan jatkuvuus. Toimintaan kohdistuviin häiriöihin pyritään varautumaan ennakoivasti, ja kykyä toimia poikkeustilanteissa sekä palautua vakavista häiriöistä vahvistetaan suunnitelmallisesti. Varautuminen on järjestelmällistä ja pohjautuu säännölliseen harjoitteluun, häiriötilanteiden nopeasti toimivaan hallintaan sekä hallittuun palautumiseen.

Talous: *Talouden tasapaino ja saneerausvelan hallinta*

Sujuvat ja tehokkaat prosessit sekä kustannustietoisuuden

kulttuuri

Hankintojen kehittäminen

Talousohjelmassa pyritään varmistamaan HSY:n talouden kestävyys ja tasapaino pitkällä aikavälillä. Omavaraisuutta lisätään ja velkaantumista hillitään tulorahoituksen, käyttötalouden ja investointien muodostamaa kokonaisuutta hallitsemalla. Vesihuoltoverkoston saneeraus-investointeja lisätään suunnitelmallisesti, jotta saneerausvelan kasvu estetään ja toimintavarmuus turvataan pitkällä aikavälillä. Palvelut tuotetaan asiakkaille laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Vastuullisuus *Ilmastovaikutusten ja sekajätteen määrän vähentäminen*

Vastuulliset hankinnat

Perustehtävissä kehittyminen ja vastuullinen johtaminen

Vastuullisuusohjelmassa edistetään puhtaampaa ja kestävämpää tulevaisuutta yhdessä henkilöstön, asiakkaiden ja kumppaneiden kanssa. Toiminnan ilmasto- ja ympäristövaikutuksia sekä syntyvän sekajätteen määrää vähennetään järjestelmällisesti osana perustehtävien toteuttamista. Samalla asukkaita ohjataan vastuulliseen kulutuskäyttäytymiseen viestinnän, neuvonnan ja erilaisten kannustavien ratkaisujen avulla. Kaikessa toiminnassa pääpaino on korostaa läpinäkyvyyttä, vastuullisuutta ja luotettavaa toimintatapaa.

Yhteenveto toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2027–2029

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2027–2029 perustuu HSY:n uuteen strategiaan vuoteen 2035 sekä omistajaohjaustavoitteisiin. Toiminta- ja taloussuunnitelma integroi uuden strategian strategiset painopisteet ja omistajaohjaustavoitteet yhdeksi ohjattavaksi kokonaisuudeksi, jossa yhteiset mittarit ja tavoitetaulukot varmistavat läpinäkyvän, johdonmukaisen ja tavoitteisiin kytkeytyvän seurannan.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa vuosille 2027–2029 tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen, talouden tasapaino sekä omistajaohjaustavoitteet. Omistajaohjaustavoitteisiin sisältyy tuottavuuden parantaminen ja talouden tasapainon tavoitteet, kestävyystavoitteet, vesihuollon toimivuuden parantamistavoitteet sekä asiakastyytyväisyystavoitteet.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon hintamuutokset.

Talousarviovuosille 2027-2029 on käytetty yleisenä kustannustason muutoksena 2,0 %, ellei tarkempaa ennustetta hintamuutoksista ole ollut käytettävissä. Maailmantalouden epävarmuudet sekä kustannusten nousupaineet ovat tuoneet ennakoitavuuteen haastetta ja voivat vaikuttaa HSY:n talous- ja toimintasuunnitelmakauden lukuihin.

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n keväällä 2026 laaditun ja hyväksymän 20 vuoden investointiohjelmaan. TTS:ssa 2027–2029 investointeihin on esitetty tehtäväksi vuosittaisia tarkennuksia. Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella korkealla tasolla, ja useita merkittäviä hankkeita käynnistyy HSY:n ja jäsenkuntien toimesta. Jätehuollon investoinneilla on tavoitteena kehittää ja ylläpitää jätehuollon palveluita, käsittelyprosesseja ja infrastruktuuria sekä panostaa uusiin Sortti-asemiin, kalustoon ja jätteenkuljetuksen logistiikan uudistamiseen.

Toiminta:

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän arvioidaan hitaasti kasvavan suunnittelukaudella - TTS kaudelle ennustetaan maltillista 0,3 % vuosikasvua. Vesihuolto on vuodesta 2026 siirtynyt raportoimaan verkostoon pumpattua vesimäärää. Laskutettu vesimäärä on vuosittain asiakkailta laskutettu volyymi.

Jätevesimäärä vaihtelee paljon vuotuisten sademäärien mukaan ja voi olla ennustetta selvästi suurempi tai pienempi. Sademäärä vaikuttaa jätevesimäärään enemmän kuin esim. viemäröintialueen liittyvien määrä. Jätevesien lika-ainekuorma on virtaamaa kiinteämmin sidoksissa liittyjämäärään. Lika-ainekuorman pitkän aikavälin vuotuinen kasvuennuste on parametrissa riippuen 0,5 % - 1,6 %. Nämä luvut perustuvat toisaalta HSY:n jätevedenpuhdistamojen viemäröintialueen väestönkasvuennusteeseen, toisaalta todettuun kehitykseen.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 61

25.08.2026

Vesihuollon toimintaympäristö kehittyy omistajakaupunkien kasvun rinnalla ja siihen vaikuttaa vahvasti talouden suhdanne ja rakentamisen volyymit. Viime vuosien asuinrakentamisen suhdanne on ollut huomattavan alavireinen. Vuodelle 2026 ennustettiin käännettä ja asuntokaupassa on ollut pientä piristymistä, mutta globaali geopoliittinen ilmapiiri on suosinut varovaisuutta. Tämä tekee lähivuosien ennustamisesta edelleen haastavaa. Vesihuollon toiminnalle on tyypillistä, että sitä ohjaa myös kiristynvä sääntely.

Vaatimuksia toiminnan kehittämiseksi ja varmentamiseksi tulee säännöllisesti lainsäädännön kautta ja niihin pyritään vaikuttamaan. Vuoden 2026 alusta voimaan astunut vesihuoltolain uudistaminen tuo uutena esimerkiksi omaisuuden hallinnan suunnittelun sääntelyn sekä nostaa esiin aikaisempaa selvemmin sitä, että vesilaitoksen tulee pystyä rahoittamaan toimintansa ja omaisuuden tilan kestävän hallintansa kerätyillä asiakasmaksuilla. Suunnittelu-kaudelle kohdistuu myös NIS2- ja CER-lainsäädäntöjen käyttöönotto ja implementointi osaksi vesihuollon toimintaa sekä kokonaisturvallisuuden kehittämishankkeita, joiden merkitys korostuu nykyisen kaltaisessa maailmantilanteessa.

HSY:n vesihuollon asiakasmäärät ja käyttömaksutuloja sekä kerrosneliömetrit ja perusmaksutulot kasvavat pitkällä aikavälillä toiminta-alueen laajentuessa ja tiivistyessä, vaikka asukaskohtaisen vedenkulutuksen trendi onkin pitkällä aikavälillä laskeva. Vesihuollon maksurakenteen kehittäminen ja seuranta jatkuu TTS-kaudella, jotta suunniteltu pitkän aikavälin tulokertymä voidaan varmistaa, velkaantumista hallita ja omavaraisuusastetta vahvistaa suunnitellusti.

Vuonna 2027 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 94,6 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 78,1 miljoonaa m³. Jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 152,5 miljoonaa m³. Kaikissa luvuissa on maltillista kasvua.

Kiinteistöjen astiatyhjennysmäärän (kpl) arvioidaan pysyvän tasaisena koko TTS-kauden ajan noin 9,1 miljoonassa tyhjennyksessä. Sekajätetyhjennysten arvioidaan vähenevän noin yhden prosentin verran vuosittain ja vastaavasti kierrätettävien jätteiden osuuden kasvavan noin prosentin kunkin jätelajin osalta. Kokonaisjättemäärä on TTS jaksolla laskusuhdanteinen. Suurin vaikutus on sekajätteen määrän laskulla, jonka arvioidaan olevan noin 3000 tn vuodessa. Kierrätettävien jätteiden määrän kasvu ei korvaa tätä eroa, sillä biojätettä lukuun ottamatta ko. jätelajit ovat kevyitä. Kiinteistöjen jätehuollon toimintaympäristössä ei arvioida tapahtuvan suuria toimintaan vaikuttavia muutoksia TTS kauden aikana.

Laitekannan ikääntyminen nostaa kunnossapitokustannuksia. Suunnittelukaudella keskitytään toiminnan tehostamiseen, uusien tulovirtojen kehittämiseen ja Ekomo-yritysyhteistyöhön. Lähiympäristön asukkaiden kanssa jatketaan aktiivista sidosryhmätyötä.

Ämmässuon jätteiden kokonaismäärän arvioidaan pysyvän ennallaan, vaikka biojätteen, lietteen, kuonan ja paalattavan jätteen määrät hieman kasvavat vuonna 2027. Sortti-asemien asiakasmäärän arvioidaan edelleen kasvavan. TTS-kauden keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa asemien toimintaa eri keinoin siten, että vältetään erityisesti kevät- ja syyssiivousten aikaiset ruuhkat ja tasataan

Yhdyskuntavaliokunta

§ 61

25.08.2026

asemien kuormitusta. Lisäksi varaudutaan uuden aseman tontin hankintaan, kaavoitukseen ja luvitukseen.

Uudistetussa ilmanlaatudirektiivissä asetetaan aiempaa tiukemmat raja- ja tavoitearvot useille ilmansaasteille, joilla on merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen. Direktiivin tiukkeneminen lisää velvoitteita ilmansuojelutyöhön ja sen suunnitteluun sekä edellyttää laajaa yhteistyötä, toimenpiteitä ja riittäviä resursseja. HSY:llä on hyvät valmiudet vastata uusiin vaatimuksiin ja tukea kaupunkien ilmansuojelutyötä.

Henkilöstö:

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu henkilöstösuunnitelmassa 2026–2028. Henkilöstö-suunnitelman vuoden 2027 keskimääräinen henkilöstömäärä noudattaa linjausta, että henkilöstömäärä ei nouse – HSY pystyy vastaamaan tulevaisuuden edellyttämiin muutoksiin ensisijaisesti tehtävien muutoksilla ja vain perustellusta syystä henkilöstömäärä voi nousta. Vuoden 2027 keskimääräinen henkilöstömäärä on suunnitelmassa yhteensä 833,4 henkilötyövuotta. Henkilöstösuunnitelma päivitetään syksyn lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman yhteydessä.

Käyttötalous:

HSY:n toimintatuotot vuonna 2027 ovat 552,9 miljoonaa euroa, mikä on 27,6 miljoonaa (5,2 %) enemmän vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna.

Vesihuollon käyttömaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 5 % ja suunnitelmavuosille 2028 4 % ja 2029 3 % korotusta. Perusmaksuihin esitetään talousarviovuodelle kokonaiskorotusta 8 %. Suunnitelmavuosien 2028 ja 2029 vastaavat korotukset ovat 6 % vuosittain. Jätehuollon tulokertymää lisää erityisesti hinnankorotukset astiantyhjennysmäärien pysyessä lähes ennallaan. Jätehuollon hintoihin suunnitellaan talousarviovuodelle keskimäärin 2,6 % korotusta. Korotuksissa inflaatio-olettama on 2%.

Myyntituottojen budjetoinnissa on otettu huomioon toimintavolyymien muutokset sekä talousmallien mukaiset alustavat hintamuutokset. Laskutetun veden volyymi on pienentynyt useamman vuoden peräkkäin, kääntyen nousuun 2024. Vuoden 2025 laskutusvolyymien kasvu oli poikkeuksellisen suuri, sisältäen päivittyntä tasausta aiempien vuosien kulutuksesta. TTS-kaudella ennustetaan kasvun olevan vuosittain noin 0,3 %. Vesihuollon maksujen painotuksia on strategiatavoitteiden mukaisesti tarkistettu vastaamaan paremmin aiheuttamisperiaatetta.

Maksujen reaalikorotusten nousuun suurimpana syynä on erityisesti saneerausinvestointitason edellyttämän rahoituksen kattaminen täysimääräisesti asiakasmaksuilla ja omavaraisuusasteen hallittu parantaminen omistajaohjauksen mukaisesti. Liittymismaksukertymän ennuste on aikaisempaa hieman positiivisempi, mutta rakentamisen suhdanne-ennustaminen on edelleen haastavaa. Liittymismaksun yksikköhintaa korotetaan TTS kaudella 2027–2029 siten, että kerrostalojen ja muiden kiinteistötyyppien korotus on 2–10 % välillä.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 61

25.08.2026

Tavoitteena on saavuttaa asteittain TTS-kaudella liittymismaksujen kustannusvastaavuus suhteessa aluerakentamisen kustannuksiin. Kaupunkien maksama korvaus yleisten alueiden hulevesistä tarkistettiin vuonna 2025. Sopimuksen puitteissa veloitus vuonna 2027 on yhteensä noin 9 milj. euroa.

Toimintakulujen arviointi TTS kaudelle 2027–2029 on vesihuollossa haastavaa, koska monet toimialan käyttämät huoltovarmuuden kannalta kriittiset hyödykkeet ovat läheisesti sidoksissa energian kustannustasoon. Tässä suunnitelmassa kustannuksiin on yleisesti budjetoitu 2 % inflaatiovarauma sekä henkilöstökuluihin yleiskorotukset.

Vesihuollon rahoituskulut ovat hieman laskeneet vahvistuneen kassan ja alentuneen korkotason myötä. Investointien tulorahoituksen arvioidaan olevan positiivinen vuosina 2027–2029, jolloin investoinnit kyetään kattamaan ilman lisävelanottoa tulorahoituksella ja lisävelkaantuminen saadaan taittumaan strategian tasapainoisen talouden fokusalueen tavoitteiden mukaisesti. Uutta ulkopuolista lainaa joudutaan nostamaan suunnitelmakaudella yhteensä noin 283 milj. euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 372 milj. eurolla.

Jätehuollon toimintatuottojen arvioidaan kasvavan TTS-kaudella. Tulokertymää lisää erityisesti hinnankorotukset astiantyhjennysmäärien pysyessä lähes ennallaan. Hinnoissa on laskettu keskimäärin 2,6 % korotus vuodelle 2027, ja talousarviovuonna tuotot lisääntyvät 2,0 % vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna. Vuosien 2028 ja 2029 tulokertymän lisäys johtuu lähinnä taksan tarkistamisesta tyhjennyskertojen pysyessä edelleen lähes samalla tasolla. Metallin ja sähkön hintoihin liittyy suurta epävarmuutta, mikä vaikuttaa näistä saataviin tuloihin. Jätevoimalan kuonan metallipitoisuus on laskenut, joka osaltaan pienentää raaka-aineista saatavia tuloja. Tavoitteena on säilyttää bio- ja kaatopaikkakaasusta tuotetun energian myyntitulot vuoden 2026 tasolla hyödyntämällä kaasun varastointia ja optimoimalla sähköntuotantoa taloudellisesti.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa ja Kauniaisten osuus on 1 %. Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Seutu- ja ympäristötiedon toiminta perustuu jäsenkuntien tarpeisiin ja toiveisiin palveluista ilmastotyössä, ilmansuojelutyössä ja tietoyhteistyössä. Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueen aiempien vuosien ylijäämäisistä tuloksista kertynyt kumulatiivinen ylijäämä hyvitetään laatimalla tulosalueen budjetti alijäämäiseksi siten, ettei kuntaosuuksia laskuteta täysimääräisinä. Vuoden 2026 tulosennusteen mukainen kumulatiivinen ylijäämä on noin 0,552 milj. euroa. Seutu ja ympäristötiedon toimintatulojen arvioidaan olevan vuonna 2027 5,4 milj. euroa, joka on 2,5 % enemmän kuin vuoden 2026 ennuste. Toimintamenojen arvioidaan puolestaan kasvavan vuonna 2027 noin 2 % vuoden 2026 ennusteeseen verrattuna. Seutu- ja ympäristötiedon tuloslaskelma on laadittu vuosille 2027 ja 2028 alijäämäiseksi, koska aiempien vuosien tilikauden ylijäämää suunnitellaan käytettävän etupanotteisesti TTS-kaudella.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 61

25.08.2026

Vuonna 2027 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,3 milj. euroa, jossa aikaisempien vuosien ylijäämähyvitystä on 552 000 euroa. Kauniaisten kuntaosuus suunnitelmakaudella on 43 000 euroa v. 2027, 48 000 euroa v. 2028 ja 49 000 euroa v. 2029. Osuus budjetoidaan ympäristötoimen käyttötalousarvioon.

HSY:n toimintamenot vuonna 2027 ovat 231,5 milj. euroa, joka on 3,9 milj. (1,7 %) euroa enemmän kuin vuoden 2026 ennusteessa. Toimintamenojen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset.

Vuonna 2027 toimintakuluista noin 52 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 26 %, materiaalihankinnat 15 % sekä muut kulut 7 %. Henkilöstökuluihin sisältyy palkkaratkaisun vaikutukset; 3,9 % vuodelle 2027, 2,6 % vuodelle 2028 ja 2 % vuodelle 2029.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate talousarviovuonna 2027 on 324,6 milj. (58,7 %) euroa, kun sen vuonna 2026 ennustetaan olevan 300,8 milj. (57,3 %) euroa. Ero johtuu suurelta osin myyntituottojen arvioidusta kasvusta vuonna 2027. Hintamuutokset vaikuttavat myyntituottoihin positiivisesti suunnitelmakaudella. Suunnitelmavuonna 2028 toimintakate paranee ja on 341,1 milj. (59,4 %) euroa ja vuonna 2029 355,0 milj. (60,0 %) euroa.

Nettorahoituskulut vuonna 2027 ovat 79,1 milj. euroa. Korkokuluista 53,7 milj. euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Peruspääoman korko, jota jäsenkunnat alkoivat periä vuodesta 2021, oli vuosina 2023–2024 1,0 % ja vuodesta 2025 alkaen 1,5 %. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 200 000 euron osinkotuotot Uudenmaan Woima Oy:ltä vuosille 2027–2029. Suunnitelmakauden aikana nettorahoituskulut kääntyvät pieneen nousuun ollen vuonna 2028 79,4 milj. euroa.

Talousarviovuoden 2027 tilikauden ylijäämä on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen, varausten muutosten ja tuloverojen jälkeen 61,4 milj. euroa ylijäämäinen, vuonna 2028 72,5 milj. euroa ylijäämäinen ja vuonna 2029 79,2 milj. euroa ylijäämäinen.

Toimintaympäristön epävarmuudet heijastuvat HSY:nkin toimintaan ja tulokseen. Tuottavuuden kehittymistä kuvaa toimintamenojen ja jäsenkaupunkien asukasmäärän suhde. Tuottavuustavoitteena on 1,5 % vuotuinen parannus. Tuottavuus ilmoitetaan ilman merkittäviä kertaluonteisia eriä vuoden 2021 rahassa siten, että inflaation vaikutus on poistettu. Väkiluvun arvioidaan kasvavan keskimäärin 1,1 % vuosivauhdilla suunnittelukaudella 2027–2029.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit toteutetaan keväällä 2026 laaditun 20 vuoden investointiohjelman mukaisesti.

Vuonna 2027 investoinnit ovat yhteensä 216,6 miljoonaa euroa, josta 196,8 miljoonaa on vesihuollon ja 17,5 miljoonaa jätehuollon investointeja. Muut investoinnit ovat yhteensä n. 2,2 milj. euroa.

Vesihuollon investointien taso säilyy suunnitelmakaudella korkealla tasolla johtuen pääosin jäsenkuntien edelleen korkeana säilyvästä infrastruktuuri-investointien tasosta. Lisäksi HSY:n omien investointien osalta korostuvat verkostosaneeraukset sekä turvattu juomavesiteemaan liittyvät hankkeet. Tavoitteena on määrätietoisesti nostaa saneerausinvestointien määrää vuositasolla. Keskeisiä projekteja ovat vesihuoltotunnelit, verkostosaneeraukset sekä veden- ja jätevedenkäsittelyn kehittäminen. Lisäksi käynnistymässä on suuria infrahankkeita, kuten raitiotiet ja Ilmalan vesitornin saneeraus.

Jätehuollossa investoinnit kohdistuvat alue- ja käsittelypalveluiden ylläpitoon, ympäristölupavelvoitteiden täyttämiseen sekä toiminnan turvallisuuden ja ympäristökestävyyden varmistamiseen. Suunnitelmakaudella toteutetaan Sortti-asemien ja käsittelylaitosten vuosittaisia korjaus-, ylläpito- ja kalustoinvestointeja sekä varaudutaan uuden Sortti-aseman toteutukseen.

Rahoitus:

Vuoden 2026 lopussa perustamislainoista HSY:n jäsenkunnilta on jäljellä pitkäaikaista lainaa yhteensä 990 miljoonaa euroa, joita lyhennetään vuosina 2027–2029 suunnitelman mukaisesti. Lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2026 lopussa ennusteen mukaan noin 824 milj. euroa, mikäli vuoden 2026 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti. Myös pitkäaikaiset lainat ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta vähenevät suunnitelmakaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan kääntyvän positiiviseksi vuodesta 2027 alkaen. Tulorahoitus ei kuitenkaan riitä kattamaan nykyisten lainojen lyhennyksiä, joten TTS-kaudella joudutaan nostamaan edelleen uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 324 milj. euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 381 milj. eurolla, josta 95,8 milj. euroa on jäsenkuntalainojen lyhennyksiä. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 870 milj. euroa. Uudessa strategiassa tasapainoinen talous on yhtenä merkittävänä fokusalueena. Toimintamenojen kehittymistä on tarkasteltu huolellisesti. Talouden tasapainottaminen on edellyttänyt tuottavuusohjelman lisäksi asiakasmaksujen korotuksia kummallakin toimialalla kuten aiemmin selostettu.

HSY:n oma pääoma kasvaa vuosina 2027–2029 tilikausien ylijäämien kasvaessa. Lisäksi pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä vähenee, kun tulorahoituksella voidaan lyhentää lainoja.

Suunnitelmakaudella omavaraisuusaste vahvistuu strategisten tavoitteiden mukaisesti. Viimeisimmässä tilinpäätöksessä 2025 omavaraisuusaste oli 27,6 % ja omavaraisuusasteen arvioidaan saavuttavan 35% tason vuoden 2029 loppuun mennessä.

Esitys lausunnoksi

Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2027–2029 muodostaa tasapainoisen ja vastuullisen kokonaisuuden muuttuvassa toimintaympäristössä. Toiminta- ja taloussuunnitelman 2027–2029 tavoitteet perustuvat johdonmukaisesti päivitetyn Strategia 2035 päämäärien ympärille tukien niitä. HSY ja Kauniainen jakavat omista strategioistaan vastuullisen investointien hallinnan, talouden tasapainottamisen ja johtamisen tehokaan ja vastuullisen kehittämisen.

On myönteistä, että HSY vastaa kunnallistekniikan ikääntymiseen nostamalla verkostojen saneerausinvestointien tasoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Vesihuoltoverkoston aktiivinen saneeraaminen on välttämätöntä toimintavarmuuden turvaamiseksi, verkostohäviöiden minimoimiseksi ja saneerausvelan kasvun taittamiseksi pitkällä aikavälillä.

Epävakaan maailman aikaan, kun usealla tasolla huomio on kiinnittynyt kriisi- ja poikkeusolojen synnyttämiin varautumistarpeisiin, on hyvä myös tarkastella perustehtävien toimivuutta ja kehittämistä, ilmastoa unohtamatta. Vesihuolto on yksi yhteiskunnan kriittisimmistä toiminnoista ja sen tulee toimia kaikissa tilanteissa. Ilmastovaikutusten pienentäminen omien ilmasto- ja ympäristöpäästöjen vähentämisen kautta, tuotantoprosesseja kehittämällä ja ohjaamalla tiedottamisen keinoin mm. kotitalouksien sekajätteen määrän vähenemiseen, on keskeistä tulevaisuuteen investoimista.

Verkostojen ja laitteistojen tavoitteellinen saneeraaminen on erittäin keskeistä myös koko pääkaupunkiseudun huoltovarmuuden ja yhteiskunnan kriisinsietokyvyn kannalta. Muuttuneessa turvallisuusympäristössä kriittisen infrastruktuurin, kuten vedenhankinnan ja jätevesihuollon, häiriöttömyys ja varautuminen poikkeusoloihin painottuvat entisestään. Hyväkuntoinen, ylläpidetty ja säännöllisesti uusittu verkosto vähentää vakavien putkirikkojen ja laajojen jakeluhäiriöiden riskiä, parantaa varajärjestelmien toimintavarmuutta sekä varmistaa puhtaan talousveden saatavuuden ja jätevesien turvallisen käsittelyn myös haastavissa häiriötilanteissa.

Investointien onnistunut toteuttaminen edellyttää tiivistä ja saumatonta yhteistyötä jäsenkaupunkien kanssa. Erityisen tärkeää on tehokas ajankäyttö sekä kaupunkien näkökulman huomioiminen hankkeiden aikataulutuksessa. Aina kun mahdollista ja rationaalista, tulee hankkeet yhteensovittaa jäsenkaupunkien muun maankäytön ja kunnallistekniikan rakentamisen kanssa. Yhteistyön ja vuorovaikutuksen kehittäminen onkin ensisijaisen tärkeää. Erityisesti investointi- ja saneeraushankkeiden suunnittelu tiiviissä yhteistyössä korostuu hankemäärien kasvaessa kaupunkien katuverkoilla.

Saneeraustöiden määrän kasvaessa katuverkolla, on näillä yleisillä alueilla tehtävissä rakennustöissä kiinnitettävä riittävästi huomiota rakennusaikaisiin haittoihin, kuten liikenne- ja esteettömyysjärjestelyihin, meluun sekä asukkaille ja elinkeinoelämälle aiheutuviin häiriöihin. Huolellisella ennakkosuunnittelulla ja

Yhdyskuntavaliokunta

§ 61

25.08.2026

avoimella viestinnällä haitat voidaan minimoida ja paremmin hallita sekä varmistaa katualueiden sujuva ja turvallinen käyttö myös työmaiden aikana.

Hankkeiden aikataulut ja ajallinen yhteensovitus kaupungin töiden kanssa olisi tärkeää ja vähentää asukkaille ja muille liikkujille muodostuvaa haittaa ja lisää turvallisuutta. Kauniaisten alueella alueverkosto laajenee verrattain pienimuotoisesti ja HSY on ollut kiitettävällä tasolla osallisena hankkeissa. Yhteistyön tärkeys tulee korostumaan myös EU:n yhdyskuntajätevesidirektiivin mukaisen kunnan hulevesien hallintasuunnitelman laatimisen yhteydessä, joka vaatii tiivistä yhteistyötä HSY:n ja Kauniaisten välillä.

Saneerausten kasvun kanssa on suunnitelmassa kiinnitetty asianmukaisesti huomiota tarkkaan taloudenpitoon ja kokonaistaloudellisuuden vahvistamiseen. Talouden tasapainottamista tukevat pitkän aikavälin linjaukset tulorahoituksen vahvistamisesta, käyttötalouden hallinnasta sekä tuottavuuden parantamisesta ovat perusteltuja kuntayhtymän vakavaraisuuden säilyttämiseksi. Hakemalla tasapainoa investointitarpeiden, omavaraisuusasteen parantamisen ja velkaantumisen hallinnan välille, luodaan kestävä pohja pääkaupunkiseudun kriittisen infrastruktuurin ja palvelujen kehittämiseksi myös tulevaisuudessa. Seudun vesijohtoverkoston ikä huomioon ottaen, ei ole realistista edelleenkään vaatia HSY:ltä samanaikaisesti saneerausvelan tuntuvaa pienentämistä ja tariffien reaalisten hinnankorotusten välttämistä kokonaisuudessaan. Käynnissä olevat jäsenkuntien alueiden suuret infrahankkeet nostavat myös HSY:n investointitarpeita ja -kustannuksia.

Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakaudella jatkuu edelleen korkealla tasolla. HSY joutuu nostamaan suunnitelmakaudella edelleen uutta ulkopuolista lainaa (283 milj. €). Lainojenlyhennyssuunnitelmien pohjalta on positiivista, että kokonaisuutena pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä tulisi vähenemään. Tasapainoinen talous on uudessakin strategiassa yhä merkittävänä painopisteenä ja toimii suuntaviivana tasapainoiseen tulevaisuuteen. HSY on jatkanut omistajakuntien asettaman haasteen tunnollista käsittelyä ja talouden osalta näköpiirissä on positiivista kehitystä. Toiminnan rahoitus perustuu osittain kuitenkin edelleen vuosittaiseen ja jatkuvaan uuden ulkopuolisen lainan nostamiseen, mikä toimii haasteena omavaraisuusasteen kehitykselle.

HSYn toiminta- ja taloussuunnitelmassa sekä vesihuollon investointiohjelmassa esitetyt asiakasmaksujen korotukset ovat verrattain suuria, mutta tarpeellisia erityisesti kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuuden näkökulmasta. HSY:n esittämä tavoite talouden tasapainottamiseksi sekä omavaraisuusasteen kasvattamiseksi on kannatettava. Tavoitteena saneerausinvestointi-tason rahoituksen kattaminen täysimääräisesti asiakasmaksuilla ja omavaraisuusasteen omistajaohjauksessa edellytetty parantaminen luo hyväksyttävät perustelut asiakasmaksujen korotuksien toteuttamiselle kummallakin HSY:n toimialalla. Omavaraisuusasteen parantaminen nykyisestä n. 26% (2026) - 2029 tavoitteeseen (32,3%) vaatii vakaita taloudellisia toimia ja pitkäjänteisyyttä.

Yhteenvetona voidaan Kauniaisten osalta todeta että HSY on toiminut vastuullisesti ja panostanut taloudenpitoon - talouden tasapainottaminen,

Yhdyskuntavaliokunta

§ 61

25.08.2026

investointien ohjaaminen ja tiekartan rakentamisessa tulevaisuutta varten. HSY:n ja Kauniaisten välinen yhteistyö on kadunrakennustöiden ja vesihuoltoinvestointien yhteensovituksen osalta toiminut hyvin ja yhteistyö on edelleen ollut vahvalla tasolla.

Edelleen tulisi jatkossakin velkaantumista kaikin tavoin pyrkiä vähentämään, mutta HSY on osoittanut lisävelkaantumisen taittamisen tasapainoisen taloudenpidon avulla olevan yksi kauden päätavoitteista.

HSY on kiinnittänyt kiitettävästi huomiota Kauniaisten edellisen lausunnon nostoihin rahoituksen tasapainon tavoittelusta tulorahoituksen keinoin. Hinnankorotukset ovat tuntuvia, mutta investointitarpeitakin on lähitulevaisuudessa runsaasti. 20 vuoden investointiohjelma toimii hyvänä ohjenuorana ja auttaa hankkeiden priorisoinnissa – näin parannetaan investointitarpeen- ja kustannusten ennustamista, taloudenpitoa pitkällä aikavälillä ja saavutetaan tehokkaammin tavoite tasapainoisesta taloudesta.

Edellisessä lausunnossa Kauniainen esitti yhteistyön syventämistä kaupunkilähtöisten hankkeiden toteuttamisessa, ja käytäntö on osoittanut tavoitteen myös toteutuneen. Yhteistyön sujuvuus ja tiedonkulku on osaltaan kehittynyt ja tähän tulee molempien osapuolten panostaa tulevaisuudessakin. Nyt ja jatkossakin kaupunki edellyttää HSY:n urakoissa erityisesti huomion kiinnittämistä ympäristöarvoihin, puiden kaatamisen välttämiseen ja yleisellä tasolla selkeään, kattavaan ja ennakoivaan kaksikieliseen tiedottamiseen kaikissa hankkeissa.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSY:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSY –kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2027-2029 ja uudesta Strategia 2035 -luonnoksesta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Oheismateriaali:

HSY lausuntopyyntö 310/2026
HSY –kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2029
HSYn strategia 2035 -luonnos

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Yhdyskuntavaliokunta

§ 62

25.08.2026

Monikäyttöisen metsävarustellun traktorin hankinta kunnossapitoon

YLV 25.08.2026 § 62

150/02.08.00.00.00/2026

Lisätiedot:

Kunnossapitoinsinööri Antti Artimo, puh. 050 555 8081
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Hankinnan kohteena on uusi Valtra N175D N5 -sarjan traktori kattavalla kunnossapito- ja metsävarustuksella. Hankinta on vuoden 2026 konekaluston investointiohjelman mukainen.

Kuntatekniikka toteutti tarjouspalvelun portaalissa ennakoivan markkinakartoituksen monikäyttöisen metsävarustellun traktorin hankinnasta.

Markkinakartoituksen perusteella hankinnasta järjestettiin kilpailutus aikavälillä 27.5.-11.6.2026 Tarjouspalvelu-portaalissa tarjouspyynnöllä 150/02.08.00.00.00/2026 / Metsävarusteltu traktori kunnossapitoon (oheismateriaali).

Määräaikaan mennessä saatiin yksi tarjous, jonka jätti Agco Suomi Oy. Tarjous tarkastettiin ja todettiin tarjouspyynnön mukaiseksi sekä hankinnan tekniset ja toiminnalliset vaatimukset täyttäväksi. Koska hyväksyttäviä tarjouksia saatiin vain yksi, tarjousten keskinäistä vertailua ei voitu tehdä.

Tarjottu traktori sisältää kunnossapito- ja metsäkäytön kannalta olennaiset ominaisuudet, kuten metsävarustuksen, taka-ajolaitteet, turvallisuusteknologian sekä riittävät hydraulikka- ja sähköliitännät. Vastaavaa integroitua kokonaisuutta ei kartoituksen ja kilpailutuksen perusteella ollut saatavilla muilta toimittajilta.

- **Traktori ja varusteet: hankinnan kokonaishinta: 168 000,00 € (alv 0 %)**
- **Toimitusaika:** Arviolta 16 viikkoa tilauksesta.

Vanha käytöstä poistettava traktori Valtra XN-163D (REK. 830-HBE) myydään kiertonet palvelun kautta, jolloin saadaan paras tämän hetkinen markkinahinta traktorista.

Hankinnan arvo on investointiohjelmaan sisältyvän määrärahavarausten mukainen (hankintahinta 200 000 e, nettomeno 170 000 e). Hankinta ylittää toimialajohtajan hankintarajan (150 000 e), joten se kuuluu valiokunnan päätösvaltaan.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää hankkia monikäyttöisen, metsävarustellun Valtra N175D N5 -sarjan traktorin varusteineen Agco Suomi Oy:ltä. Hankinnan kokonaishinta on 168 000,00 euroa (alv 0 %).

Yhdyskuntavaliokunta

§ 62

25.08.2026

Vanha käytöstä poistettava traktori (Valtra XN-163D (REK. 830-HBE) myydään Kiertonet-palvelun kautta eniten tarjoavalle.

Sitova sopimus tarjouspyynnön mukaisesta hankinnasta syntyy muutoksenhakuajan päätyttyä ja kun molemmat osapuolet ovat hyväksyneet ja allekirjoittaneet hankintalain mukaisen kirjallisen hankintasopimuksen.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Tarjouspyyntö

Jakelu:

Asianosainen

Yhdyskuntavaliokunta

§ 63

25.08.2026

Yhdyskuntatoimen maksut ja taksat vuodelle 2027

YLV 25.08.2026 § 63

828/02.05.00.00/2021

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 3041 234
talous- ja hallintoasiantuntija Leena Porvali, puh. 050 3824 233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupungin sisäisen valvonnan ohjeiden mukaan talousarvioon merkittyjen tulojen kertymiseksi toimialojen on säännöllisesti arvioitava maksujen, taksojen, vuokrien ja muiden vastaavien tulojen osalta oikeaa tasoa ja toimittava niiden tarkistamiseksi, mikäli se osoittautuu perustelluksi.

Kaupungin hallintosäännön § 21 mukaan valiokuntien yleiseen päätösvaltaan kuuluu toimialallaan päättää perittävistä maksuista, tulorajoista, vuokrista ja muista korvauksista, lukuun ottamatta katujen kunnossa- ja puhtaanapitotaksaa sekä rakennusluvista ja -valvonnasta perittäviä maksuja.

Kauniaisten kaupunki tuottaa laadukkaat palvelut asukkailleen, mikä myös joissakin palveluissa näkyy keskimääräistä korkeampina kustannuksina. Kaupungin tulee asettaa omalle toiminnalleen samat tuottavuustavoitteet kuin naapurikunnissa, jotta kustannuserot eivät kasvaisi. Toimialan taksoja on sovittu korotettavan indeksitarkistuksen verran, keskimäärin 2 % , huomioiden, että hinnoilla saadaan katettua palvelusta aiheutuvat kustannukset.

Taksat tuodaan valiokunnan vahvistettavaksi talousarvion valmistelun yhteydessä. Taksakorotusten vaikutusta toimialan tulokseen ei tässä vaiheessa ole mahdollista tarkasti arvioida, johtuen siitä, että yhdyskuntatoimen maksut ja taksat ovat luonteeltaan pääosin kysyntään perustuvia ja näin ollen riippuvaisia kaupunkilaisten tarpeesta käyttää em. palveluja. Toimialan taksoja on pyritty yhtenäistämään siten, että saman tyyppisestä palvelusta peritään samansuuruinen veloitus.

Ympäristötoimen maksut

Ympäristötoimen taksoja on korotettu yleisesti 2 %:n verran vastaten vuosittaista indeksitarkistusta.

Maankäytön taksat

Maankäytön taksoja on korotettu yleisesti 2 %:n verran vastaten vuosittaista indeksitarkistusta. Maankäytön poikkeamispäätösten taksoja tarkistettiin vuodelle 2026 vastaamaan paremmin päätösten valmistelun työmäärää. Näin ollen vuodelle 2027 esitetään poikkeamispäätösten taksojen pysyvän vuoden 2026 hinnoissa.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 63

25.08.2026

Kaupungin torialueella sovelletaan omia taksoja. Yhdyskuntavaliokunta on 3.12.2019 § 131 päätöksellään päättänyt torialueen torisäännöistä, torimyyntisopimuksesta sekä myyntipaikkojen taksasta. Päätöksen mukaan toripaikan päiväkohtainen hinta on ollut 1.1.2020 alkaen 25 € (alv 0) ja kuukausikohtainen hinta 120 € (alv 0). Lisäksi valiokunta valtuutti samaisessa päätöksessään maankäyttöpäällikön tarkistamaan tarvittaessa torimyyntisopimusta ja torisääntöjä. Toripaikkojen taksoja ei oltu tarkistettu vuoden 2020 jälkeen kunnes vuonna 2025 taksoja korotettiin viidellä prosentilla. Nyt esitetään, että toripaikkojen taksat pysyvät vuoden 2025 hinnoissa kunnes toisin päätetään.

Kiinteistötoimitusmaksutaksaa on korotettu huomioiden maankäytön muiden taksojen korotukset, sisältöön ei ole tehty muutoksia. Kiinteistötoimitusmaksulain (KtmL 558/95) mukaan kiinteistötoimituksesta ja muusta kiinteistönmuodostamislain mukaisesta toimenpiteestä sekä muun lainsäädännön näihin verrattavasta toimituksesta tai tehtävästä peritään kiinteistötoimitusmaksu. Kiinteistötoimitusten, joihin toimitusmääräyksen antaa kunnan kiinteistörekisterin pitäjä, maksuista määrätään kunnan päättämässä kiinteistötoimitusmaksutaksassa.

Kiinteistöjen taksat vuodelle 2027

Kiinteistöjen päivitettyt taksat löytyvät oheismateriaalina ja niihin on tehty vähäisiä, indeksin mukaisia korotuksia.

Kuntatekniikan maksu- ja taksaesitys vuodelle 2027

Kuntatekniikan laskutettavien toimintojen maksuja ja taksoja on tarkasteltu vuotta 2027 varten. Kuntatekniikan vastuualueeseen kuuluvat mm. katujen kunnossa- ja puhtaanapitomaksun ohella sijoitus- ja kaivulupa-asiat sekä siirrettävät ajoneuvot ja hautausmaan taksat sekä näiden tarkistus.

Kuntatekniikan maksuihin ja taksoihin esitetään kahden prosentin (2%) korotusta vuodelle 2027. Yhdyskuntatoimella on sovittu yleisestä kahden prosentin korotuksesta perittäviin maksuihin ja taksoihin. Korotukset on kuntatekniikalla perinteisesti laskettu alv 0% summaan, josta on laskettu arvonlisäverollinen summa ja tätä on vielä pyöristetty lähimpään tasasummaan, pääsääntönä yhden euron verran ylöspäin (joitakin poikkeuksia).

Muutokset vuodelle 2027:

Kuntatekniikka ei esitä maksurakenteeseen muutoksia, ts. uusia laskutettavia toimintoja tai osa-alueita ei esitetä vuoden 2027 osalta. Viime vuoden käsittelyyn (2025) kuntatekniikka esitti useita muutoksia ja päivityksiä, joilla vastattiin muuttuvaan toimintaympäristöön ja valvonnan lisäämisen ja vaikuttavuuden tehostamiseen. Näiden ohella kuntatekniikan maksuihin lisättiin uutena valvontamaksujen ja sanktioiden ohella myös mikroliikenneluvan lupamaksu. Kuntatekniikan uudet taksat (lupaehtojen laiminlyöntimaksu, alueen luvattomasta käytöstä perittävä huomautusmaksu) astuivat voimaan välittömästi, valiokunnan yksimielisellä kannatuksella. Varsin suurten päivitysten johdosta vuodelle 2027 esitetään harkinnan mukaan korotuksia - kaikki osa-alueet ovat saaneet kahden

Yhdyskuntavaliokunta

§ 63

25.08.2026

prosentin korotuksen, mutta joitakin yksittäisiä suurempia valvonta- ja sanktiomaksuja esitetään pidettäväksi ennallaan. Näiden osalta voidaan esittää tulevana vuosina täsmällisiä ja laskennallisesti tuntuvampia korotuksia tarpeen mukaan, sen pohjalta miten nyt käytössä olevat maksut ovat toimineet käytännössä.

Kadun kunnossa- ja puhtaanapitomaksu 2027

Kadun kunnossa- ja puhtaanapitomaksun taksa on perinteisesti samassa esityksessä, mutta sen mahdollisesta korotuksesta on päätetty erikseen. Ko. maksun korotuksesta päätettiin erikseen syksyllä 2024 yhdyskuntavaliokunnan ja kuntatekniikan esityksestä. Kaupunginhallitus vahvisti (KH 18.11.2024 § 166 453/02.05.00.00/2024), että kiinteistönomistajan kadun kunnossa- ja puhtaanapitotaksa korotettaisiin 1.1.2025 alkaen (20 %), jolloin uusi taksa on 0,18 €/kem2 vuodessa (alv 0 %) ja 0,226 €/kem2 (alv 25,5 %). Tätä maksua ei esitetä korotettavaksi vuodelle 2027.

Hautausmaan maksut - esitys 2027

Hintoihin esitetään vuodelle 2027 kahden prosentin (2%) korotusta. Hautausmaan maksuihin ja tarjoamiin palvelukokonaisuuksiin tehtiin vuonna 2025 varsin kattava ja käytännön tarpeisiin perustuvia uudelleenjärjestelyjä ja muutoksia. Kyseiset muutokset olivat kaupungin ja hautaustoimen näkökulmasta toimivia, eikä kokonaisuuksiin siksi esitetä nyt muutoksia. Viime vuoden käsittelyssä (2025) taksoja nostettiin viisi prosenttia.

Ruoka- ja puhdistuspalvelut

Ruoka- ja puhdistuspalveluiden maksuja ja taksoja on tarkasteltu vuoden 2027 talousarvion valmistelun yhteydessä. Tarkistuksissa on huomioitu tulosalueen palvelutuotannon kustannuskehitys sekä kustannusvastaavuuden varmistaminen.

Vuodelle 2027 esitetään hyväksyttäväksi ruoka- ja puhdistuspalveluiden sisäinen tarjoilutilaushinnasto sekä leiriruokailujen tilauslomake ateria- ja siivousmaksuineen. Hinnastoja on käytetty palvelutoiminnassa myös aiemmin, mutta ne tuodaan nyt valiokunnan vahvistettaviksi osana toimialan maksujen ja taksojen vuosittaista tarkastelua.

Tarjoilutilaushinnasto koskee kaupungin sisäisiä tarjoiluja. Ulkoisille asiakkaille erillistilauksesta järjestettävien tilaisuuksien ja tapahtumien tarjoilut hinnoitellaan tapauskohtaisesti palvelun laajuuden ja kustannusten perusteella. Hinnoittelussa noudatetaan kustannusvastaavuuden ja markkinaperusteisen hinnoittelun periaatteita.

Tähderoan hinnaksi esitetään 1.1.2027 alkaen 4,00 euroa annokselta ja tähdelisukkeen tai -salaatin hinnaksi 2,00 euroa. Hinnoittelulla tuetaan ruokahävikin vähentämistä ja valmistetun ruoan tehokasta hyödyntämistä sekä katetaan pakkausmateriaalikuluja.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 63

25.08.2026

Hallintosäännön 30 §:n mukaisesti henkilöstöjohtaja päättää henkilökuntaruokailun maksuista ja muista henkilökunnan ravintoeduista. Tästä syystä henkilökuntaruokailun hinnat eivät sisälly tähän esitykseen.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta hyväksyy oheismateriaalin mukaiset maksut ja taksat käytettäväksi 1.1.2027 alkaen.

.....

Jäsen Ollila esitti jäsen Tupamäen kannattamana seuraavan tekstin lisättäväksi päätökseen (8.1):

Valiokunta toivoo, että jatkovalmistelussa huomioidaan seuraavat seikat Kauniaisten olosuhteisiin sopivalla tavalla:

- Takuuajaisen alueen korotettu maksu, jotta vältetään katujen auki kaivamista toistuvasti.
- Yhteiskaivuuhuojennus, jolla kannustetaan tekemään kaivuutyöt samalla kertaa.
- Suurten työmaa-alueiden lisämaksu, jotta aluevaraukset pysyvät mahdollisimman pieninä.

Esitys sai valiokunnan yksimielisen kannatuksen.

Päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin seuraavalla lisäyksellä:

Valiokunta toivoo, että jatkovalmistelussa huomioidaan seuraavat seikat Kauniaisten olosuhteisiin sopivalla tavalla:

- Takuuajaisen alueen korotettu maksu, jotta vältetään katujen auki kaivamista toistuvasti.
- Yhteiskaivuuhuojennus, jolla kannustetaan tekemään kaivuutyöt samalla kertaa.
- Suurten työmaa-alueiden lisämaksu, jotta aluevaraukset pysyvät mahdollisimman pieninä.

Liitteet:

Yhdyskuntatoimen maksut ja taksat vuodelle 2027

Yhdyskuntavaliokunta	§ 64	25.08.2026
----------------------	------	------------

Yhdyskuntavaliokunnan talousarvion valmistelu vuosille 2027-2029(31)

YLV 25.08.2026 § 64

295/02.02.00.00/2026

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
talous- ja hallintoasiantuntija Leena Porvali, puh. 050 382 9233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Talousarvion ja -suunnitelman laadintaprosessi

Kuntalain mukaan valtuuston on hyväksyttävä kunnalle talousarvio seuraavalle kalenterivuodelle sekä vähintään kolmen vuoden mittainen taloussuunnitelma. Talousarvion ensimmäinen vuosi on samalla taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Näiden valmistelusta ja ohjeistuksesta vastaa kaupunginhallitus.

Kaupunginhallitus hyväksyi vuoden 2027 talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaohjeet sekä toimialakohtaiset kehukset kokouksessaan 15.6.2026 (**oheismateriaalina**). Kehysvalmistelun lähtökohtana on käytetty vuoden 2026 talousarviota. Kustannuslisäyksiä vuodelle 2027 on luvassa mm. HSL:n kuntaosuudessa (n. 500 000 euroa), oppimisen tuen uudistuksesta ja työttömyyden korkeasta tasosta johtuen.

Lisäksi on kehysvalmistelussa palkankorotuksien osalta huomioitu työehtosopimusten mukainen 3,90 %:n korotus vuoden 2026 talousarvion tilanteesta henkilöstömenoihin vuodelle 2027.

Talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaan vaikuttaa vahvasti vuosien 2025–2027 talouden tasapainottamisohjelma. Kehys on rakennettu siten, että se toteuttaa tasapainottamisohjelman tavoitetta vuodelle 2027 ja kaupunkistrategian tavoitetta vastuullisesta kasvavasta ja vahvasta taloudesta.

Yhdyskuntavaliokunta käsittelee toimialansa talousarviota kahdessa kokouksessa:

- 25.8.2026: valmistelukäsittely
- **15.9.2026: hyväksymiskäsittely**

Rakennusvaliokunta käsittelee ja hyväksyy oman talousarvioehdotuksensa syyskauden ensimmäisessä kokouksessaan. Tämän jälkeen ehdotus liitetään osaksi koko toimialan valmistelua.

Valiokuntakohtainen valmistelu kattaa:

- Käyttötalousarvion vuodelle 2027
- Henkilöstösuunnitelman vuodelle 2027
- Investointisuunnitelman vuosille 2027–2031

Kaupunginhallitus käsittelee talousarviota lokakuun kokouksissaan, ja lopullinen budjetti hyväksytään valtuuston kokouksessa 9.11.2026.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 64

25.08.2026

Valtuusto päättää sitovista määrärahoista tulosaluetasolla. Investoidun pääoman korko, poistot ja sisäiset vyörytykset tarkentuvat ennen valtuuston budjettikäsittelyä. Investointisuunnitelma vahvistetaan valtuuston päätöksellä, ja siihen perustuva työohjelma tuodaan valiokunnan hyväksyttäväksi vuoden 2027 alussa.

Kaupungin henkilöstösuunnitelma käsitellään henkilöstöjaostossa ennen varsinaista KH:n budjettikäsittelyä. Toimialat laativat talousarvion valmistelun yhteydessä henkilöstömitoituksen kehitystä koskevan arvion (henkilöstösuunnitelman) suunnittelukaudelle ml. mahdollisten eläköitymisten vaikutukset mitoitukseen. Kaupungin heikosta taloustilanteesta ja tasapainottamisohjelman henkilöstösäästöjä koskevien linjausten mukaisesti toiminnot tulee järjestää siten, että kaupungin kokonaishenkilöstömäärä laskee vuosina 2027–2029, jotta talouden tasapainottamisohjelmassa edellytetyt säästöt saavutetaan.

Kauniaisten kaupunkistrategia

Talousarvion yhteydessä valtuusto hyväksyy myös kaupungin strategian mukaiset tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2027.

Strategian toteutumista seurataan vuosittain asetettavien mitattavien tavoitteiden avulla, jotka määritellään talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Strategian edistymistä arvioidaan toisen osavuositarkastuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Valtuustokauden viimeisenä vuotena tehtävä arviointi antaa kokonaiskuvan siitä, missä määrin valtuustokauden tavoitteet ovat toteutuneet.

Toiminta, käyttötalous ja investoinnit

Toiminta

Kaavoituksella luodaan edellytykset asuntotuotannolle, palvelujen sijoittumiselle ja muulle kaupunkirakenteen kehitykselle. Kaupungin kaavoitusohjelma perustuu Kauniaisten maankäytön kehityskuvaan, joka on päivitetty keväällä 2023. Kaavoituksella luodaan strategian mukaisesti edellytykset veropohjan kasvulle ja toteutetaan houkuttelevaa kauniailaista asuinympäristöä. Keskeinen tavoite kaupunkisuunnittelussa on tasapainoinen kaupunkirakenne ja erikseen mainittujen kaavoituskohteiden priorisointi (suomenkielinen alakoulu, Työväen Akatemia ja Tammikumpu, lisäksi kaupungintalokortteli osana laajempaa keskusta-alueen visiointia). Kaupungin asukasluvun tavoitteeksi on strategiassa asetettu 12250 vuoteen 2040 mennessä.

Helsingin seudun MAL-sopimuksen neuvottelutulos vuosille 2020–2031 valtion, Helsingin seudun 14 kunnan ja HSL-kuntayhtymän kesken saavutettiin 2.6.2020 ja sopimus päivitettiin 2024.

Sopimusmenettelyn tarkoituksena on vahvistaa kuntien keskinäistä yhteistyötä ja suunnitteluyhteistyön jatkuvuutta, kumppanuutta seudun kuntien ja valtion välillä sekä osapuolten sitoutumista seudun kehittämiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin. Tavoitteena on edistää Helsingin seudun kestävästä kasvusta kehittämällä

vähäpäästöistä ja kestävää yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää, sekä parantaa elinkeinoelämän elinvoimaisuutta, liikenneturvallisuutta, liikennejärjestelmän digitalisaatiota ja tarpeita vastaavaa asuntokaavoitusta ja -tuotantoa. Tavoitteena on myös torjua segregatiota ja asunnottomuutta sekä edistää asuinalueiden monimuotoisuutta ja alueiden asuntokannan monipuolisuutta.

MAL-sopimukseen sisältyvien Espoon kaupunkiratahankkeen ja siihen kiinteästi liittyvän Rantaradanbaanan toteutus on käynnistynyt vuonna 2024 ja edennyt ripeästi. Kesäaikoina juhannuksesta 5 viikkoa eteenpäin rataosuudella on ollut raideliikenteen totaalikatko, jonka aikana korvaava liikenne on toteutettu erityisjärjestelyin. Muitakin uusia raidehankkeita suunnitellaan seudulla.

Kauniainen toteuttaa Rantaradan baanan Kauniaisten kaupungin alueelle sijoittuvan osuuden siten, että reitti jatkuu katkeamattomana Espoon kaupungin alueella muodostaen yhtenäisen pyöräilyn laatukäytävän kaupunkiseudulle. MAL-sopimuksen kirjauksen mukaan valtio kohdentaa Kauniaisten kaupungille baanan toteutukseen enintään 2,6 milj. euroa. Baanan Kauniaisten osuuden kustannusarvio on 6 milj. euroa. Rantaradan baana toteutetaan Espoon kaupunkiratahankkeen rinnalla vuosien 2024–2027 aikana. Pyöräverkostosuunnitelma laaditaan, pyöräilyn pääväylien laatutasoa nostetaan ja kävelijöiden turvallisuutta parannetaan.

Kunnat sijoittavat uudesta asuntotuotannosta vähintään 95 % MAL 2023 -suunnitelmassa esitetyille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille. Valtio osoittaa omistamaansa maata asuntotuotantoon myymällä, vaihtamalla ja maankäyttösopimuksia hyödyntäen. Valtio kohdentaa valtion tukemaa asuntotuotantoa MAL 2023 -suunnitelman maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille. Valtiolta ei kuitenkaan aiempien MAL-sopimusten tapaan tule rahallista tukea seudun asuntopolitiikan toteuttamiseen tai asuntotuotantotavoitteiden saavuttamiseen.

Helsingin seudun kunnat huolehtivat, että asuntotuotantoon soveltuva asemakaavavaranto vastaa vähintään viiden vuoden asuntotuotantotarvetta.

Pitkän aikavälin tavoitteena on, että Helsingin seudulle valmistuu keskimäärin 16 500 uutta asuntoa vuodessa. Asuntotuotantotavoitteen seurannassa otetaan huomioon kuntien toiminnasta riippumattomat tekijät, mm. suhdannetilanne. Seudulle on arvioitu valmistuvan keskimäärin 10 000 asuntoa vuodessa vuosina 2024–2027. Kuntakohtaisia tuotantotavoitteita ei päivitettyssä sopimuksessa enää ole.

Asuntotuotanto on tällä hetkellä merkittävästi hidastunut koko Helsingin seudulla ja valtakunnallisestikin, ja uusien asuinrakennushankkeiden käynnistyminen on epävarmaa. Helsingintie 10 rakentaminen on kuitenkin käynnissä. Asematie 10–14 lainvoimaisen kaavan toteutus on sen sijaan lykkääntynyt.

MAL-prosessin valmistelusta uudella tavalla on sovittu Helsingin seudun kuntien kesken keväällä 2025.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 64

25.08.2026

Kauniainen on kiristänyt edellisessä kaupunkistrategiassaan tavoitteen hiilineutraaliudesta vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteeseen pääsemiseksi on laadittu tiekartta ja siihen pohjautuva toimenpideohjelma, jota kaikki kaupungin yksiköt vuosittain osaltaan päivittävät ja toteuttavat. Toimenpiteiden koordinoinnista ja seurannasta vastaa ympäristötoimi kaupungin ympäristöjohtoryhmän kanssa. Turvattujen luontoalueiden osuus Kauniaisten pinta-alasta tulee olla vähintään 30 %.

Yhdyskuntatoimen toimintakenttään vaikuttaa laaja maankäyttö- ja rakennuslain uudistus, jossa laki pilkotaan neljäksi uudeksi laiksi. Rakentamislaki on astunut voimaan vuoden 2025 alusta. Tämän jälkeen ovat vuorossa alueidenkäyttölaki, yhdyskuntakehittämislaki ja yhdyskuntarakentamislaki.

Käyttötalous

Yhdyskuntatoimen toimintakatteeksi muodostuu 4,599 M€ KH:n asettaman toimintakatteen ollessa 5,001 M€. Käyttötalousarvio on laadittu tiukkaa taloudenpitoa noudattaen kustannustehokkuus, toiminnan tehostaminen sekä tuloksellisuus huomioiden. Toiminnan suunnittelussa on keskitytty perustehtävien suorittamiseen huolellisesti, uusia menoeriä välttämällä. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset sekä kustannustason kehitys.

Tuotot

Yhdyskuntatoimen tuloarvio on maankäyttösopimuskorvaukset mukaan lukien 22,950 M€, KH:n asettaman kehysraamin ollessa 23,300 M€. Ulkoisten tuottojen osuus koostuu maankäyttösopimuskorvauksista, maaomaisuuden luovutusvoitoista, vuokratuotoista sekä kuntalaisille ym. muille tahoille myytävistä palveluista. Toimialan palvelutaksojen hinnat on tarkistettu vastaamaan palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia ja taksoja on tarpeellisin osin korotettu.

Maankäyttösopimuskorvaukset ja maaomaisuuden luovutusvoitot

Yhdyskuntatoimen merkittävimmät tuotot muodostuvat tonttien luovutuksista sekä maankäyttösopimusten mukaisista korvauksista. Tuottojen osuus vaihtelee vuosittain sen mukaisesti, miten kaupungin kaavoitusohjelma etenee. Toimintatuottoihin vuodelle 2027 sisältyvät maankäyttösopimuskorvaukset liittyen Teinikuja 2 ja Bredantie 15 asemakaavan muutokset, jotka siirtyivät vuodelta 2027 sekä Venevalkamantie 1, joka on siirtynyt vuodelta 2025. Vuodelle 2027 on suunniteltu myytäväksi tontinosa osoitteesta Palokunnantie 3 (Bredantien kohde), joka siirtyi vuodelta 2026.

Menot

Yhdyskuntatoimen vuoden 2027 toimintamenojen määrärahaesitys on 18,357 milj. euroa, mikä ylittää kaupunginhallituksen asettaman menokehyksen 58 000 eurolla. Kehyksen ylitys aiheutuu kokonaisuudessaan talousarvion valmistelun aikana tunnistetuista välttämättömistä asiantuntijapalveluiden lisätarpeista. Lisämäärärahan tarve kohdistuu pääosin kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista tukeviin selvityksiin ja asiantuntijapalveluihin. Näitä ovat muun

Yhdyskuntavaliokunta

§ 64

25.08.2026

muassa kaavoituksen konsulttipalvelut ja tarvittavat taustaselvitykset, ympäristötoimen ennallistamisasetuksen edellyttämät selvitystyöt sekä kaupungin kiinteistökannan korjausvelan määrittämiseen liittyvät laskelmat. Kyseiset toimenpiteet ovat välttämättömiä sekä strategisten tavoitteiden edistämisen että omaisuuden suunnitelmallisen ja kustannustehokkaan hallinnan näkökulmasta. Lisäksi rakennusvalvonnan arkiston digitointiin varattu 20 000 euron määräraha esitetään siirrettäväksi seuraavalle talousarviovuodelle hankinnan toteutusaikataulun perusteella.

Merkittävä osa yhdyskuntatoimen tuottamien palveluiden kustannuksista aiheutuu eri hallintokuntien käytössä olevien kiinteistöjen ylläpidosta ja toimitilojen siivouksesta, kaupunkiympäristön hoidosta sekä koulujen ja päiväkotien ateriapalveluista. Kiinteistöjen määrällä on luonnollisesti myös suora vaikutus kaupungin investointiohjelmaan. Jatkuvasti kohoavien kiinteistökustannusten kasvun pysäyttämiseksi onkin tarkasteltava kaupungin toimitilojen tilankäyttöä kriittisesti ja tavoiteltava sen tehostamista. Käytännössä tämä tarkoittaa tilojen monikäyttöisyyden vahvistamista sekä määrittelyä kiinteistöistä, joista voidaan luopua. Tavoitteeksi onkin strategiassa asetettu nykyisen kiinteistökannan neliömäärän supistaminen 10 % vuoden 2023 tasosta. Luovuttavat kiinteistöt ja niiden toimintojen uudelleen sijoittaminen suunnitellaan yhteistyössä tilojen käyttäjien kanssa.

Kuntaosuudet

Yhdyskuntatoimen toimialalla tehdään monipuolista yhteistyötä seudullisten toimijoiden, usein kuntayhtymien kanssa joukkoliikenteen (HSL) ja ympäristöpalveluiden (HSY, ESYT, MetropoliLab) järjestämisessä. Kauniainen maksaa osallisuudestaan yhteistyöhön kuntaosuuksia, jotka perustuvat sopimuksissa määritellyllä tavalla esim. väestöosuuteen ja/tai johdetaan kustannusten aiheuttamisperiaatteiden kautta. Erityisesti HSL-kuntaosuuteen kohdistuu voimakastakin korotuspainetta alun perin koronapandemiasta aiheutuneen lipputulon romahtamisen vuoksi, sittemmin myös energian hinnan voimakkaan nousun myötä ja edelleen infrakorvauskustannusten kustannusosuuden kasvun myötä.

Kuntaosuudet budjetoidaan sopimuskumppaneiden toimesta laadittujen talousarvioiden pohjalta. HSL esittää vuoden 2027 toiminta- ja taloussuunnitelmaluonnoksessaan Kauniaisten osuudeksi 2,727 milj.euroa. HSY perii vesihuoltolain 19 a §:n mukaisesti jäsenkunnilta kustannuksia vastaavan ja yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisen noin 90 t€:n suuruisen maksun huleveden viemäroinnistä.

Käyttötalouden luvut ovat alustavia ja tarkentuvat valiokunnan lopulliseen käsittelyyn mennessä.

Investoinnit

Investointien suunnittelu ja toteutus muodostavat keskeisen osan yhdyskuntatoimen tehtävistä sekä yhdyskuntavaliokunnan päätöksenteosta. Investoinneilla on huomattava vaikutus kaupungin taloudelliseen tasapainoon.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 64

25.08.2026

Investointiosassa esitetään taulukkomuodossa ne investointihankkeet, joista on tällä hetkellä saatavilla riittävät tiedot. Mukana ovat hankkeet, joille on olemassa kaupunginhallituksen hyväksymä tarveselvitys tai kaupunginvaltuuston hyväksymä määräraha suunnitteluun tai toteutukseen. Hankkeet on ryhmitelty investointiryhmittäin, ja niistä on esitetty kokonaiskustannusarviot.

Investointiohjelmaan kohdistuu merkittäviä paineita, erityisesti talonrakennuksen osalta. Kouluverkkoon liittyvät hankkeet muodostavat suuren osan esityksistä. Lisäksi energiatehokkuuden parantaminen edellyttää uusia hankkeita, ja kiinteistöjen kuntoarvioissa on tunnistettu merkittäviä korjaustarpeita. Espoon kaupunkiratahankkeen eteneminen tuo mukanaan Kauniaisten kannalta merkittävän infrainvestoinnin taloussuunnitelmakaudelle.

On selvää, että kaikkia esitettyjä investointeja ei voida resurssisyistä käynnistää samanaikaisesti tai toivotussa aikataulussa. Useat hankkeet edellyttävät myös kaavallista tarkastelua ja mahdollisia kaavamuutoksia ennen toteutusta. Tästä syystä on välttämätöntä priorisoida hankkeet ja laatia realistinen toteutusaikataulu. Investointiohjelman lopullinen esitys valmistuu talousarvion hyväksymiskäsittelyyn mennessä.

Investointisuunnitelma tarkentuu valiokunnan lopulliseen käsittelyyn mennessä.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta käy asiasta keskustelua ja merkitsee asian valmistelun tiedoksi. Lopullinen valiokunnan talousarvioesitys käsitellään seuraavassa kokouksessa 15.9.2026.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Toimialakohtaiset kehukset (KH 15.6.2026)

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA: Käyttötalous 2027, alustava
EI JULKAISTA: Investointisuunnitelma 2027-2031, alustava

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 56, § 57, § 58, § 59, § 60, § 61, § 63, § 64

MUUTOKSENHAKUKIELTO VALMISTELUA TAI TÄYTÄNTÖÖNPANOA KOSKEVASTA PÄÄTÖKSESTÄ

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska asia koskee vain valmistelua.

Sovellettavat lainkohdat: Kuntalaki (410/2015) 136 §

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 62

MUUTOKSENHAKUOHJEET HANKINTALAIN (1397/2016) MUKAISISSA HANKINTA-ASIOISSA

Tähän päätökseen tyytymätön asianosainen voi hakea päätökseen muutosta vaatimalla hankintaoikaisua tai tekemällä valituksen markkinaoikeudelle taikka molemmat. Muutosta voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai se, jota asia koskee eli se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä vaatimasta hankintaoikaisua. Hankintaoikaisun vireille tulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää kaupungin kirjaamosta, jonka yhteystiedot ilmenevät kohdasta A.

A. Hankintaoikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisuvaatimuksen.

Hankintaoikaisuviranomainen

Viranomainen, jolle hankintaoikaisuvaatimus tehdään, ja yhteystiedot:

Kauniaisten kaupunki	Sähköposti:	kirjaamo@kauniainen.fi
Kirjaamo	Puh.	09 50561
Kauniaistentie 10	Faksi:	09 5056 535
PL 52, 02701 KAUNIAINEN	Kirjaamon aukioloaika:	klo 8.00–15.45

Hankintaoikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisuvaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Viranomaiselle toimitetun sähköisen asiakirjan katsotaan saapuneen määräajassa, jos asiakirja saapuu viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana. Paperinen oikaisuvaatimuskielelmä on toimitettava kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta hankintaoikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa hankintaoikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö ja muoto

Hankintaoikaisuvaatimus pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla:

- hankintayksikön päätös tai muu ratkaisu, johon hankintaoikaisuvaatimus kohdistuu,
- miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi,
- millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi.

Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos vaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, vaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot. Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja. Jos päätös oikaisua koskevaan vaatimukseen saadaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Hankintaoikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

B. Valitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua,
- 2) hankintayksikön hankintalain 124 §:ssä tarkoitettua kuvausta hankinnan valmistelun toteutuksesta, tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään ensisijaisesti hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Viranomaisen, jolle valitus tehdään, ja yhteystiedot:

Markkinaoikeus	Sähköposti:	markkinaoikeus@oikeus.fi
Radanrakentajantie 5	Puh.	029 56 43300
00520 HELSINKI	Faksi:	029 56 43314
	Viraston aukioloaika:	klo 8.00–16.15

Valitusaika ja sen alkaminen

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Jos hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suoraanhankintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Jos hankintayksikkö on julkaissut suoraanhankinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suoraanhankintaa koskevaa ilmoitusta, suoraanhankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suoraanhankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Jos hankintayksikkö ei ole julkaissut suoraanhankinnasta ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suoraanhankintaa koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Jos hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain (410/2015) eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla.

Tiedoksianto

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Valituksen toimittaminen

Viranomaiselle toimitetun sähköisen asiakirjan katsotaan saapuneen määräajassa, jos asiakirja saapuu viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana. Paperinen valituskirjelmä on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan myös henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti ja ensisijaisesti hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelua käyttäen. Myös muu sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös),
- 2) miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset),
- 3) vaatimusten perustelut,
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot. Myös kotikunta on hyvä ilmoittaa. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä markkinaoikeudelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös sähköinen tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Valituksen tai muun asiakirjan toimittaminen hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköiseen asiointipalveluun katsotaan ilmoitukseksi sähköisen asiointipalvelun käyttämisestä prosessiosoitteena. Jos valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi markkinaoikeus valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 32 §).

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- 1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen,
- 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta,
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa A mainittuun osoitteeseen

Oikeudenkäyntimaksu

Markkinaoikeus voi tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukaan periä muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksun. Maksun suuruus on 1.1.2025 alkaen 2 440 euroa, tai 4 880 euroa jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa tai 7 300 euroa jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa. Yksityishenkilön kohdalla oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 610 euroa (asetus 1020/2024).